

A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI REFORMÁTUS PRESBITERIÁNUS EGYHÁZ LAPJA

KESKENY ÚT

A keresztyén és a halál

TARTALOM

A halálról	3
Halál és gyász <i>Kovács Ferenc</i>	4
A menny – vajon létezik? <i>Daniel Hyde</i>	6
A legjobb napunk <i>dr. Leland Ryken</i>	9
„Mert úgy szeretete Isten...” <i>Molnár Marianna</i>	10
„... mert örökkévaló az Ő szeretete.” <i>André Viktória</i>	12
Nyolcvanhatezer-négyszáz	14
Mit teszel a bűntudattal? <i>Sikó Mihály</i>	14
Megtekintésre ajánljuk	16
Családok kapcsolata <i>Simon Szabolcs</i>	17
Csak egy anya?	20
A panaszkodás egészségtelen <i>Jeremiah Burroughs</i>	21
Hírek a missziós mezőről <i>Szegedi Anikó</i>	24

KESKENY ÚT

Keresztyén folyóirat

Főszerkesztő: Bagoly Gyula
Szerkesztő: Szabó Péter András

Kiadja

**Károlyi Gáspár Teológiai
és Missziói Intézet**

3527 Miskolc Kartács u. 1.

Tel.: (36) 46-412-558

E-mail: kgtmi@t-online.hu

www.reformatus.org

ISSN 1788-5450

HALÁL, HOL A TE FULLÁNKOD?

Idén jártam először Pécsen az ókeresztyén sírkamráknál. Ez, a ma múzeumként működő hely az ókori Pécs azon részét mutatja be, ahová a város ókeresztyén lakói temetkeztek. Különbé, egyszerűbb és díszesebb sírokat láthatunk itt, amelyeken keresztül bepillantást nyerhetünk egy 4. századi keresztyén közösség mindennapjaiba. Ami számomra a legmeglepőbb volt, az a sírok és sírkamrák festése és kinézete. Mai temetőinkben megszoktuk, hogy a sírok szinte mind a sötét-zöld színűnek valamely árnyalatában állnak komoran. Az ókeresztyén sírkamrák belső terei ezzel ellentétben vidám, élénk színekkel vannak festve, és legkevésbé sem árasztanak magukból szomorúság hangulatot. Lehet, hogy az akkori keresztyének máshogy tekintettek a halálra, mint mi?

E számunkban a halál nehéz témáját állítottuk középpontba. Az ehhez kapcsolódó bibliai tanítást többnyire ismerjük: a halál ugyan ellenség (1Kor 15,26), de olyan ellenség, amelyet már Krisztus legyőzött, és megfosztott halálos mérgetől (1Kor 15,55). Sőt, a keresztyének számára a halál egyet jelent az őemberünk hátrahagyásával, a Krisztussal való találkozással és a Vele való véget nem érő boldog együttéléssel. Keresztyéneként tudjuk ezt, mégis – valljuk be – félünk a haláltól. Akár a saját, akár szeretteink halálától. A haláltól való szorongás közepette pedig keresztyén hitünk igazságai sokszor annyira keveset jelentenek. Vajon van-e megoldás arra, hogy a halálhoz való viszonyulásunk is Istennek tetszőbb és inkább az ókeresztyénekéhez hasonlóbb legyen?

Hiszem, hogy van. A megoldás pedig az, hogy visszatérünk Isten Igéjéhez, és megvizsgáljuk mit tanít számunkra e nehéz témáról, és *alávetjük* magunkat annak, amit Isten üzen nekünk. Ha kell, küzdünk a szorongásunkkal, Krisztusunkhoz kiáltunk segítségért, és nem felejtjük el azokat a biztos támpontokat, amelyeket Isten Igéjében nekünk ad.

Jelen számunk első cikke Ábrahám és Dávid példája alapján vizsgálja meg a keresztyén ember viszonyulását a halálhoz és a gyászhoz. A következő írás a mennyről szól, mely tanítás nélkül nem gondolkozhatunk helyesen a halálról sem. Majd a puritánok nézőpontjából tekinthetünk a halálra, ezt pedig két testvérünk biznyságtétele követi, amelyek Istennek adják a dicsőséget, amiért még a legnehezebb időkben, egy közeli halálesetkor is megmutatja az Ő hűségét és szeretét.

A halálhoz kapcsolódó cikkeket a szokásos rovataink követik. Kívánjuk, hogy minden olvasónk találjon gazdag lelki táplálékot újságunk hasábjain. Áldott olvasást!

Szabó Péter András

” A HALÁL RÓL ”

idézetek

„A halál nem oltja ki a keresztyén életének lámpáját, csupán félreteszi azt, mivel a hajnal elérkezett...”

Anonymus

„A keresztyén életében a legjobb pillanat a legutolsó, hiszen ez van legközelebb a mennyhez. Ekkor csendül fel annak az éneknek az első hangja, amelyet egy örökkévalóságon át énekelünk...”

C. H. Spurgeon

„Isten eltemeti az Ő munkásait, de az Ő munkáját soha...”

Henrietta Mears

„A keresztyén tudja, hogy a halál minden bűn, szomorúság, próba, kísértés, nyomorúság, elnyomás és üldözés temetése. És tudja, hogy a halál minden reménység, öröm, boldogság, vigasztalás és elégedettség megelevenedése...”

Thomas Brooks

„Halhatatlanok vagyunk mindaddig, amíg földi munkánkat el nem végezzük...”

George Whitfield

„Sokan úgy halnak meg, hogy valójában sosem éltek igazán, miközben mások továbbra is élnek, annak ellenére, hogy meghaltak...”

Anonymus

„Hadd féljen a haláltól az, aki nem fél a bűntől...”

Thomas Watson

„Imádkozz, hogy utolsó napjaid és utolsó cselekedeteid a legjobbak legyenek, és amikor elérkezik a halál pillanata, ne legyen más dolgod, mint az, hogy meghalj...”

Vavasor Powell

„Engedd, hogy a menny reménysége uralkodjon a halálfélelmeden! Miért félnél a haláltól, ha azt reméled, hogy élni fogsz azáltal, hogy meghalsz?...”

William Gurnall

„A gyümölcsöskert birtokosa leszakíthat egy-két almát a fáiról a nyárelőn, mielőtt az aratás napja megér-

lelné őket, és nem volna illendő, hogy szolgálja, a kertész megrója érte. Hadd szedjen az Úr az Ő gyümölcsiből, amikor csak kedve tartja!”

Samuel Rutherford

„A halál csak egy goromba portás, aki beenged minket egy csodálatos palotába...”

Richard Sibbes

„Sok embernek segített élni az a tudat, hogy egyszer meg kell halni...”

C. H. Spurgeon

„... a vályogház romba dől, alá van aknázva: de a hajnal közeleg. Nézz napkeletre, lassan virrad már a dicsőség. Vezetőd jó lesz társnak, ismeri a járást, a leselkedő veszélyeket... A pirkadat közeledtekor van a legnagyobb sötétség...”

Samuel Rutherford

„Minden ember halálának időpontja Istentől meghatározott... Így biztonságban vagyunk minden veszélytől mindaddig, amíg az Úr magához kíván szólítani bennünket...”

Kálvin

„Olyan kedves volt ez a világ hozzád, hogy csak sajnálkozva tudod itt hagyni? Jobb dolgok vannak előttünk, mint mögöttünk...”

C. S. Lewis

„Sok keresztyén retteg attól a gondolattól, hogy el kell hagynia ezt a világot. Miért? Mert kincseiket a földön és nem a mennyben gyűjtötték... Minden nap közelebb visz a halálhoz. Ha kincseid a földön vannak, minden nap közelebb visz az elvesztésükhöz...”

Randy Alcorn

„Az Úr szemei előtt drága az Ő kegyeseinek halála...”

Zsolt 116,15

„Mert nékem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség.”

Fil 1,21

Válogatta és fordította: Szőke Imre

HALÁL és GYÁSZ

Kovács Ferenc

Életünk nagy féelme a halál. Miért kell meghalunk? – kérdezzük. Isten igéje válaszol: a bűn miatt (Róm 6,23). Honnan ered a bűn? A Szentírás a következő információt adja az 1Móz 2,16-17-ben: „És parancsolta az Úr Isten az embernek mondván: a kert minden fájáról bátran egyél, de a jó és gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon eszel, meghalsz.” Ebből az ígeversből megérthetjük, hogy a halál az ember Istennel szembeni engedetlenségének a büntetése. Hogy konkrétan miket tartalmaz ez a büntetés, elolvashatjuk az 1Móz 3,16-24-ben. A legtragikusabb dolog a fizikai testünk elpusztulása („mert por vagy te és ismét porrá leszel”), valamint az Istennel való szoros kapcsolat megszakadása, az Édenkertből való kiűzetés. Ennek a vége az örök lelki halál, a kárhozat, az Istentől való végső és visszafordíthatatlan elszakítás (Dán 12,2b), amennyiben az ember nem békül ki Alkotójával Jézus Krisztus által. Amikor a halálról beszélünk, mindezekre gondolnunk kell!

A bűneset miatt megromlott az értelmünk, felfogóképességünk, ezért sokszor elakadunk az elsónél, a test pusztulásánál, a fizikai életünk végénél. Általában csak ennyit látunk a halálból, főleg ez foglalkoztat bennünket, legalábbis ezt bizonyítja az az óriási erőfeszítés, amivel az ember keresi a megoldást a test halála, a fizikai szenvedés ellen. Nagy sikernek könyveli el, ha meg tud hosszabbítani egy fizikai életet néhány hónappal vagy évvel. De mi ez az örökkévalósághoz képest? Gondolsz-e az örökké tartó lelki halálra, amely az Isten kegyelmétől való teljes elszakítást és az Isten haragjának teljes kiáradását jelenti? Félsz-e ettől, szeretnéd-e ezt elkerülni? A test halála ellen nem talált az ember megoldást, a lelki halálból azonban adott Isten szabadulást! Ez a megváltás. Krisztus kereszthalálának érdeméért Isten elveszi a bűneinket és Krisztus igazságát

adja nekünk. Hit által lesz a miénk ez az igazság. Ez pedig megment az örök kárhozattól, és ajándékba kapjuk az örök dicsőséget. Annak, aki ezt a Szentírás alapján hiszi, a testi halál valóban *megváltás* lesz. Vigyázat! Aki nem hiszi, hogy Jézus Krisztus a személyes megváltója és megmentője, akinek nem Ura Jézus Krisztus, annak nem megváltás a fizikai halál, hanem bemenetel az örök kárhozatra, örök kínra és szenvedésre.

Remélem, hogy ezeknek a bevezető gondolatoknak a segítségével jobban megértjük a két bibliai eseményt, amelyekre a továbbiakban hivatkozni szeretnék, és jobban megértjük, hogyan kell viszonyulnunk a halálhoz – a másokéhoz és a miénkhez – meg a gyászhoz, biblikusán.

A 2Sám 12,15-23-ban láthatjuk, hogyan viszonyul Dávid a Betsabétól született gyermeke súlyos betegségéhez és halálához. Mikor eltávolodik Istentől, parázna-ságba keveredik, amely gyilkossághoz vezet. Isten a fiú halálos betegsége által emlékezteti a királyt bűne súlyosságára és következményeire. Amíg a gyerek életben van, Dávid teljes szívéből megalázkodik Isten előtt, könyörög, böjtöl, a földön fekszik és nem hajlandó semmi élelmet magához venni. Ezzel kifejezi Isten iránti őszinte bűnbánatát is. Hét nap után meghal a gyermek, szolgálói nem merik megmondani a halálhírt uruknak, mert félnek, hogy nem fogja tudni elviselni, valami meggondolatlanságot cselekszik elkeseredésében. Dávid kérdése mondják el a szolgák, hogy mi történt: a gyermek meghalt. Ekkor felkel, megmosakszik, megkeni magát, ruhát vált, bemegy az Úr házába és imádkozik. Mikor befejezi imádságát, ételt kér. A szolgálói értetlenül állnak: miért viselkedik így a király? Csodálkozásuk, kérdésük nagyon jól tükrözi az általános emberi gondolkodást, a halálhoz való emberi viszonyulást. A szolgák elképzelése szerint Dávid akár öngyilkos is lehetett volna a gyer-

rek halála miatt, ha már a betegsége alatt annyira kifejezte fájdalmát. Mit jelent mindezt? Azt, hogy a halál elveszi szeretteinket, és erre nincs

gyógyír, nincs vigasztalás, nincs megoldás. A seb, a fájdalom gyógyíthatatlan. Valóban, emberileg semmivel sem tudunk vigasztalni, semmivel nem tudjuk igazán gyógyítani a veszteség sebeit, de Istennél van gyógyír és vigasztalás. Dávid viselkedésének pedig pontosan ez a magyarázata, hogy ismerte az Isten vigasztalását. Hitt a bűnbocsánatban és az örök életben. Hitte, hogy a megígért Messiás érdeméért megbocsátott a bűne, amint azt Nátán próféta közölte is vele (2Sám 12,13). Azt is hitte, hogy a szövetség értelmében a gyereke is kegyelmet kapott, Isten magához vette. Ezért mondja bizakodással, hogy „én megyek öhozzá, de ő nem jő ide vissza énhozzám”. Ez a vigasztalás számára. Továbbá így magyarázza korábbi bűntörlését és könyörgését: „amíg a gyerek élt, bűntöltem és sírtam mert ezt gondoltam, ki tudja, talán az Úr könyörül rajtam és megél a gyermek”. Feltételezem, hogy a hétnapi imádsága és bűntörlése alatt Dávid könyörgött gyermeke üdvösségéért is. Ezért amikor Isten döntött és elvette őt, meg tudott nyugodni, hogy Isten magához vette; később majd ő megy hozzá: ő is átmegy a testi halálon, megérkezik az örök dicsőségbe, ahol együtt lehetnek. Ez lehet az egyetlen igazi vigasztalás a gyászolónak, de amint látjuk csak akkor, ha hisz Megváltójában és a feltámadásban. Ez a gondolkodásmód kell, hogy jellemezze a hívőket, és nem a szolgáké. Bár a Krisztusba vetett biblikus hit előfeltételezi, mégis fontosnak tartom megemlíteni, hogy hinni kell Isten szuverenitásában, nem csak elméletben, hanem gyakorlatban is! Miért hangsúlyozom ezt? Azért, mert Dávid megnyugvásának, békességének, vigasztalódásának hátterében ott van az is, hogy elfogadta az Isten döntését, és hitte, hogy az jó. Hitte, hogy Istennek van joga elvenni a gyerek életét, neki pedig meg kell alázkodni Isten akarata előtt. Hitte, hogy ez javára van (Róm 8,28).

A másik bibliai példa 1Móz 23 első verseiben található: meghal Sára, Ábrahám pedig gyászolja őt, aztán gondoskodik a temetéséről. A Szentírás nagyon kevés információt közöl, semmi részletről nem olvasunk, de az a kevés elégséges néhány fontos következtetés levonására. Mielőtt ezeket felsorolnám, hadd gondolkodjunk el azon, hogy milyen mély emberi kapcsolat, kötelék volt Ábrahám és felesége Sára között, aki több mint 60 éven keresztül volt engedelmes, hűséges segítő társa a férjének. A Szentírás őt emeli ki és állítja példaként a hívő asszonyok számára az 1Pét 3,1-6-ban. Hány és hány próbán, nehézségen mentek át együtt, hányszor kiáltottak az Úrhoz térden állva és hányszor örvendeztek az Úr kegyelmének és megoldásának! Hányszor adhatott hálát Ábrahám, hogy Isten ilyen

mélyen szerető, engedelmes feleséggel áldotta meg! Hányszor önthette el Sára szívét a forró hála, hogy Isten számára egy ilyen alázatos hívő embert rendelt férjül! Ezekre gondolva tudjuk elképzelni azt a szoros egységet, amiben éltek, valamint az elszakadás fizikai és lelki fájdalmát. Mondhatjuk, hogy teljes mértékben összenőttek, nemcsak úgy, mint szíami ikrek, hanem szívük-lelkük összeforrt. Milyen fájdalmas a szétszakadás, amit a halál okoz! Milyen pótolhatatlannak, gyógyíthatatlannak látszik! Nem kell csodálkoznunk, ha idős emberek nem tudják feldolgozni társuk elvesztését, és hamar belehalnak. Hasonlóképpen nem tudják feldolgozni sokszor a szülők gyerekeik elvesztését, vagy a gyerekek szülei elvesztését. Valóban halálos ez, hacsak az ember meg nem találja az egyetlen igazi vigasztalást, megnyugvást, ami Krisztusban van. Hogy viselkedik Ábrahám szeretett felesége halála után? Bemegy, hogy gyászolja és sirassa őt. Az érzelmeket, érzéseket Isten adta az embernek. Sőt, Ő adta a sírást is, hogy az ember kifejezhesse a fájdalmát. Ő adta az emlékezést, hogy Ábrahám végiggondolhassa Sárával eltöltött éve gyönyörűségét és nehézségét. De Ő adta és Ő adja a felejtés és a megnyugvás ajándékát is. Egyrészt Isten nem várja el, hogy az ember érzéketlenül lépjen tovább az ilyen fájdalmak után, de azt akarja, hogy a sírás, gyászolás alatt is emlékezzen, hogy miért van mindez, és mi a megoldás. Ábrahám pontosan így cselekedett: gyászolta és siratta Sárát egy ideig, amiről sajnos nem tudjuk, hogy pontosan meddig tartott, de valószínűleg nem tovább néhány napnál, majd abbahagyta a siratást. Végezte tovább a temetéshez szükséges előkészületeket, aztán folytatta a mindennapi életét, betöltötte felelősségeit a temetés után, különösebb szomorkodás, kesergés, elégedetlenség nélkül. Megvigasztalódott, megnyugodott és továbblépett. Hogyan? Úgy, ahogy ezt már Dávid esetében is láthattuk. Először is emlékezett, hogy a halál a bűn következménye; mivel Sára is bűnös ember volt meg kellett halnia, ahogy majd neki is. De emellett hitt abban is, hogy a megígért Messiás majd meg fog halni a Sára és az ő bűneiért is – ahogy Sára is hitte. Ábrahám tudta, hogy Sára hit által a halálon át Istenhez jutott, végleg megszabadult a bűn okozta minden szenvedéstől és fájdalomtól. Tehát neki most már sokkal jobb az Atya kebelén! Ha eljön a pillanat, ő is ott lesz, és feleségével együtt dicsőítik majd az Urat az örökkévalóságban. Ez a hit tudta megvigasztalni Ábrahámot, egyedül ebbe a kegyelembe vetett hit tud megvigasztalni bennünket is szeretteink halála esetén, tud erőt adni a helyes gyászhoz és a továbblépéshez.

A MENNY

– vajon létezik?

A menny létezik? Amikor így imádkozunk: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben”, elismerjük, hogy Isten a menny és a föld alkotója, kifejezzük hitünket az örök életben és az eljövendő világban. Keresztyénekként a hitetlen szomszédainknak bűnről és megváltásról, mennyről és pokolról beszélünk. Mégis felvetődik a legnagyobb kérdés: vajon a menny létezik?

Egy 2003. október 21-én közölt felmérésben az amerikai Barna kutatócsoport számos érdekes statisztikát hozott nyilvánosságra a halál utáni életről. Általánosan tekintve, az amerikaiak 81%-a hisz valamilyen, ezt az életet követő létben. További 9% nem biztos abban, hogy létezik-e élet a halál után. Ezzel megegyezően, az amerikaiak 79%-a egyetért az állítással: „minden embernek halhatatlan lelke van, és ez a lélek vagy Isten jelenlétében, vagy Tőle elszakítva, örökké fog élni.” Azok, akik legkevésbé tartották valószínűnek a halál utáni életet, többnyire fiatalok (20-38 év közöttiek), tősgyökeres nyugatiak, ateisták vagy agnosztikusok, nem keresztyén kultúrában felnőtt személyek, és vallás nélküli (egyházhoz nem tartozó) felnőttek voltak. Mégis, ezeknek a csoportoknak több mint kétharmada elfogadja a túlvilági élet létezését.

Az amerikaiak 76%-a hiszi, hogy a menny létezik, és 71% hisz a pokol létezésében is (noha csak 0,5%-uk tartja valószínűnek, hogy oda fog jutni). 64% úgy gondolja, hogy a mennybe fog kerülni, 5%, hogy más életformában vissza fog jönni, 5% állítja, hogy egyszerűen majd megszűnik létezni. A mennyben hívőknek 46%-a olyan állapotként írta azt le, mint „örökkévaló lét Isten jelenlétében”, és 30% szerint az

„Rájöttem, hogy mindaz, amit Isten tesz, örökké megmarad; nincs ahhoz hozzátenni való, és nincs belőle elvenni való. Azért rendezte Isten így, hogy féljék őt. Ami volt, régóta megvan, és ami lesz, már régen megvolt; és az Isten előkeríti azt, ami tovatűnt.”

— Préd 3,14-15
(protestáns új fordítás)

„a megnyugvásnak és az elismerésnek a helye, ahová a lelkek mennek a halál után”.

Mindezek azt mutatják, hogy vallásos társadalomban élünk, noha a mi vallásunkat nem lehet egy sorba állítani a szomszédainkéval. Céлом ezzel a cikksorozattal az, hogy felövezzelek a „bennetek levő reménységgel” (1Pét 3,15), hogy megnyugodjatok az örök élet bizonyosságában, és készek legyetek elérni azokat, akiknek szükségük van az evangélium hallására. A bevezető cikkben válaszolni szeretnék erre az egyszerű, de mégis alapvető kérdésre: vajon a menny létezik? Ehhez pedig a Préd 3,1-15 kíváncsiságot keltő verseihez kell fordulnunk.

Hiábavalóság

A könyv szerzője, a *Prédikátor* a görög Ecclesiastes, és a héber Qohelet szóból ered. A prédikátor kifejezés mégsem adja vissza teljesen a héber szó eredeti mondanivalóját. Amit a héber és görög szavak jelentenek, az Isten embereinek szent gyűlésre való egybehívására utal. Az Ecclesiastes szó tulajdonképpen *egybehívót* vagy *összegyűjtőt* jelent, aki Isten gyermekeit hívja, hogy Isten bölcsességére tanítsa őket. Ami a leginkább lenyűgöző, hogy a *Prédikátor* könyve egy eléggé pesszimista könyv. Qohelet egybegyűjtötte az Isten embereit, hogy hallják a legőszintébb és legjózanítóbb prédikációt, amit valaha hirdettek.

A kérdés mehökkentő: Isten Igéje hogyan mondhat ilyet „minden hiábavalóság” (1,1), ha azt is leírja, hogy Ő mindent jónak teremtett (1Móz 1,31)? Néhány kommentátor szerint Salamon a *Prédiká-*

tor könyvét az élete végén írta, mint bűnbánó idős ember, hogy megmutassa Izrael gyülekezetének azt, hogy hogyan esett kétségbe és látott mindent hiábavalónak az ő bűnei miatt.

A legjobb válasz mégis az, amelyik megmutatja a Szentírás Szentlélek általi ihletettségét. A Prédikátor könyvének írója nem nevezi meg magát (aki nagy valószínűséggel Salamon volt), a könyv első és utolsó verseiben (a prolóbusban és az epilógusban) önmagáról harmadik személyben beszél. Ugyanakkor, a könyv középső részében egyes szám első személyben szólal meg, felvéve Salamon király nevét és személyét.¹ A Prédikátor célja, hogy megtanítsa fiát erre: „az Istent féljed, és az Ő parancsolatait megtartsad” (12,14), mert az Istentől és az Ő törvényétől távol való élet hiábavalóság.

Az idő uralma

A Prédikátor könyve a Szentírás része, ezért azt várnánk el, hogy a menny létezésének kérdésére keresse a választ. A Prédikátor pesszimizmusára jó bizonyíték a harmadik fejezet, amely az idő zsarnokságáról beszél. Az 1-8-ig terjedő versek nem idillikusak, nem vigasztalóak, ezek a szavak inkább kétségbeesésből fakadnak – amiatt, hogy az idő uralkodik felettünk. Ahogy Qohelet mondja, „mindennek rendelt ideje van”, és ezt ellentétpárokkal szemlélteti: születés/meghalás, ültetés/kiszaggatás, megölés/meggyógyítás, rontás/építés, sírás/nevetés, jajgatás/szökdelés, kövek elhányása/kövek egybegyűjtése, ölelgetés/ölelgetéstől való eltávozás, keresés/vesztés, megőrzés/eldobás, szaggatás/megvarrás, hallgatás/szólás, szeretés/gyűlölés, hadakozás/békesség.

Ezek a versek Isten szuverenitását írják le, aki „az ő saját akarata és tanácsvégzése szerint ... minden bekövetkezőt előre elrendelt”. Mivelhogy „mindennek rendelt ideje van”, Qohelet kérdezi: „Micsoda haszna van a munkásnak abban, a miben ő munkálkodik?” (3,9) Qohelet megjegyzi, hogy az idő uralma felettünk Istentől van. Ezt mondja: „Láttam a foglalatosságot, melyet adott Isten az emberek fiainak, hogy fáradozzanak benne.” (3,10) Végül levonja a következtetést: „Mindent szépen csinált az ő idejében” (3,11). Ez a szó kifejezi, hogy minden dolog megfelelő vagy előre

meghatározott, és ezért az idő „szép”³. Amit Qohelet ezekkel a szavakkal ki akar fejezni az az, hogy minden hiábavalóság, „első szüleinknek, Ádámnak és Évának paradicsombeli esetéből és engedetlenségéből”⁴ adódóan. Ezért Isten átka van rajtunk.

Elcsüggedtetek? Érzitek a szívetekben amit Qohelet itt valójában mond? Mindennek meghatározott ideje van – a nap felkel, a nap lenyugszik; megszületünk, és Isten elrendeli az életünk napjainak számát egészen a halálunkig; az ébresztőóra cseng, dolgozunk, sietünk haza, lefekszünk, csak azért, hogy újra felkeljünk és mindezt megtegyük a következő napon is. Mi a múlt időben élünk, nem látjuk a végét, nem látjuk a célját – dolgozunk, fizetjük gyermekeink taníttatását, próbáljuk megalapozni a nyugdíjas éveinket, mégsem lesz elég soha, szóval mikor lesz ennek vége? Olyanok vagyunk, mint a mókus a kerékben, futunk, futunk és futunk, soha nem kapunk ennivalót. Qohelet így fejezi be az értekezését: „Tudom, hogy valamit Isten cselekszik, az lesz örökké, ahhoz nincs mit adni és abból nincs mit elvenni; és az Isten ezt a végre míveli, hogy az ő orczáját rettegjék. A mi most történik, régen megvan, és a mi következik, immár megvolt, és az Isten visszahozza, a mi elmúlt.” (Préd 3,14-15)

Örökkévalóság

A Prédikátor a bűnbe esett férfi és nő életét úgy írja le, mint akik távol vannak az ő Alkotójukkal való megmentő kapcsolattól. A Belga Hitvallás szépen leírja Ádám életét a bűnbeesés után, aki „elszakította magát Istentől, aki számára az igaz életet jelentette”⁵.

Amellett, hogy az elbeszélő elmondja Qohelet pesszimista nihilizmusának⁶ okát, a könyv versein keresztül a remény halvány sugarait is megragyogtatja. Ez a remény a 3,11-ben lévő *világ* szóban (az angol fordítás szerint *örökkévalóság*) van összegezve, ami a héber *olam* szóból ered: „e *világ*ot is adta az emberek elméjébe”, az új fordítás szerint: „az *örökkévalóság*ot is az emberi értelem elé tárta”. Mit is jelent ez a világ vagy örökkévalóság a mi elménkben? Egy híres Ószövetség-kommentátor, David Hubbard így vélekedik erről a versről: „Az örökkévalóság az ószövetségi embernek

1. vö. Dillard & Longman, An Introduction to the Old Testament, 247-55; Young, An Introduction to the Old Testament, 340-41

2. Westminsteri Kiskaté 7. kérdése és válasza

3. Keil & Delitzsch, 6:686

4. Heidelbergi Káté 7. kérdése és válasza

5. Belga Hitvallás, 14. cikkely

6. Nihilizmus: a lét értelmetlenségét, a cselekvés hiábavalóságát hirdető, az emberi haladást tagadó felfogás, magatartás

nem az időtlenséget vagy az idő hiányát jelentette. Ők nem ismertek ilyen birodalmat. Ez inkább az idő kiterjedését/kiszélesedését fejezte ki – annyira vissza és annyira előre, amennyire azt el lehet képzelni.⁷

Mi a hatása ennek a velünk született váagnak és tudásnak az örökkévalóság után? Napjaink Ószövetség-kutatóinak egyike, Walter Kaiser ezt mondta erről a versről: „Ez a keresés egy mélyen gyökerező vágy, egy készítő ösztön, mert az ember Isten kép-mására lett teremtve, hogy gyönyörködjön a teremtés szépségeiben (esztétikai szinten); hogy megismerje a világ jellegét, elrendezését és jelentését (tudományos és filozófiai szinten); és hogy felfogja a célját és a rendeltetését (teológiai szinten)... Az emberben veleszületett a kíváncsiság és képesség arra, hogy megértse és megtanulja, hogyan szerveződik egy teljes egészsé minden tapasztalata.”⁸

Tehát létezik a menny? Létezik. Még Qohelet, az ő pesszimizmusában is tudta. Még a szomszédaid is tudják. Mi is megtapasztalhatjuk Krisztus munkájában, aki eljött azért, hogy átvigyen minket az örökkévalóságba.

Ezek után visszatérve a fő kérdésünkre: létezik-e vajon a menny? Qohelet szerint az *örökkévalóság* egy *egyetemes/univerzális* hit – „az örökkévalóságot is az emberi értelem elé tárta”. Minden kultúra és kor arról tanúskodik, hogy az emberek hitték, az élet több, mint amit látunk és tapasztalunk. Például, néhány ősi kultúrában az a hit élt, hogy a lélek ott marad az eltemetett teste mellett, és a megholt családjának kell róla gondoskodnia. Nem ugyanezt bizonyítjuk, amikor a szeretteink sírhelyeit gondozzuk? Más keleti kultúrák szerint például a reinkarnáció azt tanítja, a lélek mindaddig újjászületik, amíg eléri a Nirvánát. A görögök úgy gondolták, a halál után a lélek átvite-tik egy folyón, vagy a megnyugvás, vagy a büntetés helyére. A görög filozófus, Platón hitt a lélek születés előtti létezésében és halhatatlanságában.

Továbbá, Qohelet szerint az *örökkévalóság* egy *belső* hit – „az örökkévalóságot is az emberi értelem elé tárta”. Ez az emberi természetünk része, ami megmaradt a bu-kásunk ellenére is. Természetesen be van szennyezve

az eredendő bűn által, mi pedig igyekszünk elnyomni, mégis megmaradt és megnyilvánul bennünk.

Mialatt Qohelet az Istentől és az igaz élettől távol való élet hiábavalóságáról beszél, ezt mondja azok-nak, akik megbékéltek Istennel és hívó életre jutot-tak, ami Krisztussal együtt Istenben van elrejtve: örvendezzünk, éljünk jól, együnk, igyunk, sőt még a fáradságos munkánkban is leljük örömünket. A Prédikátor szerint: „az is Isten ajándéka” (3,13). A másod-ik fejezetben lévő értekezésében is hasonló módon foglalja össze: „Nincsen csak e jó is az embernek ha-talmában, hogy egyék, igyék, és azt cselekedje, hogy az ő szíve lakozzék gyönyörűséggel az ő munkájából; ezt is láttam én, hogy az Istennek kezében van. Mert kicsoda ehetnék és élhetne gyönyörűségére rajtam kívül? Mert az embernek, a ki jó az ő szemei előtt adott Isten bölcsességet és tudományt és örömet; a bűnösnek pedig adott foglalatosságot az egybegyűj-tésre és az egybehordásra, hogy adja annak, a ki jó az Isten előtt. Ez is hiábavalóság és az elmének gyötrel-me!” (Préd 2,25, Károli fordítás)

„Nincs hát jobb dolog, mint ha az ember eszik, iszik, és jól él fáradságos munkájából. De beláttam, hogy Isten kezéből jön ez is. Mert ugyan ki ehetik, és ki lehet vígan nála nélkül? Mert annak az embernek, akit Ő jónak talál, bölcsességet, tudást és örömet ad. A bűnöst pedig azzal veri meg, hogy gyűjtsön és hal-mozzon, azután annak hagyja, akit Isten jónak talál. Ez is hiábavalóság és hasztalan erőlködés.” (Préd 2,25, protestáns új fordítású Biblia)

Qohelet vágyódik a hiábavalóságból és a bukott élet zsarnokságából való szabadulásra. Vágyódik az örökkévalóság után, a beteljesedés után, amikor már fáradozása nem lesz értelmetlen. A mi látszólag értelmetlen 'kilenctől-ötig' állásaink között lehetne néhány öröm-fokmérőnk a munkatársainkon kívül. Tehát, ahogy Pál mondja nekünk Krisztus feltáma-dását illetően: „Ha csak ebben az életben reményke-dünk a Krisztusban, minden embernél nyomorul-tabbak vagyunk.” (1Kor 15,19) Hála legyen Istennek, hogy reménységünk lehet az eljövendő életben Jézus feltámadása következtében!

Tehát létezik a menny? Létezik. Még Qohelet, az ő pesszimizmusában is tudta ezt. Még a szomszédaid is tudják. Még mi is megtapasztaltuk ezt Krisztus munkájában, aki kilépett az örökkévalóságból a mi véges időnkbe azért, hogy minket átvigyen az örök-kévalóságba.

Engedélyezett fordítás a The Outlook 2008. januári számából, fordította: Tamás Bíborka.

7. Ecclesiastes, Song of Solomon, 106-107

8. Walter C. Kaiser Jr., Ecclesiastes: Total Life, 66

A legjobb napunk

DR. LELAND RYKEN

A puritánok megértették, hogy a hívők számára a halál nem szerencsétlenség. A legtöbb ember úgy gondol a saját halálára, mint féltelmetes jövőre, de az egyik híres puritán temetési prédikáció címe pozitív alternatívát kínál: A hívő utolsó napja a földön a legjobb nap az életében.

A XVI-XVII. századi puritánok bőséges irodalmat hagytak maguk mögött, amelyeket áhítatos jelleggel olvashatunk. Áhítatos írásaik gyöngyszemei olyan műfajban születtek, amely legjobban örzött titkok kategóriájának számít, nevezetesen temetési prédikációkban. Mire egy puritán temetési prédikációt kinyomtattak, addigra általában egy kis könyvvé nőtte ki magát. Ezek a prédikációk egy igeverssel kezdődnek, majd a kibontakozás során teljes képet rajzolnak igeversekkel, idézve a halál, menny és halhatatlanság gondolatkörét. Némelyek ezek közül a prédikációk közül kis bibliai versek gyűjteményének is megfelelnek.

Amikor Thomas Brooks prédikált Martha Randall temetésén a Krisztus Egyháza gyülekezetében, Londonban, 1651. június 28-án, találó címet választott. Azzal, hogy a hívő utolsó napját a legjobb napnak nevezte, Brooks egyszeriben megdöntötte a megszokott felfogást a halálról, miszerint az szerencsétlenség. A következőkben néhány bekezdést emeltem ki Brooks igehirdetéséből.

A halál a hívő megkoronázási és menyegzői napja

A halál megváltoztatja a tökéletlen Isten-ismeretünket tökéletes és teljes ismeretre. Mivel egy hívőnek sincs tiszta képe Istenről, egy hívőnek sincs teljes és tökéletes Isten-képe itt a földi életben. Jób 26,14-ben azt olvassuk, hogy mily kicsiny rész az, amit meghallunk Istenről, és abból mily keveset értünk meg. Nagyszerű felkiáltás volt Ágoston részé-

ről: „A mennynek annyi dicsőséges dolga van, hogy megszámlálhatatlan, olyan drága, hogy felbecsülhetetlen, olyan nagy, hogy felmérhetetlen!”

Amikor a hívő ember meghal, akkor váltás történik a földi és mennyei, tökéletlen és tökéletes ismeret között, akkor a lélek megtelik Isten teljes élvezetével. Nem lesz egy kis hely sem a lélekben üresen, hanem mindent Isten teljessége tölt be. Míg a földön a hívő kegyelemben részesül, addig a mennyben dicsőségben. Isten a legjobb bort a végére tartogatja, ami a legjobb Benne, Krisztusban, a mennyben, az mind a jelen világon túli. Itt csak izlelgetjük Isten szépségét, a teljességgel majd a dicsőséges állapotunkban találkozzunk. A földön mintegy hátulról látjuk Istent, de a mennyben meglátjuk az Ő dicsőséges ragyogó arcát is, amit csak egy megdicsőült szem láthat.

A kitűnő keresztyének is csak keveset tudnak megérteni Istenből, hisz a szívük olyan, mint az özvegy korsója, amely kevés olajat képes befogadni. A bűn, a világ és a teremtmények oly sok helyet igényelnek a szívünkben, hogy Isten csak keveset ad Magából időről időre, mint ahogy a szülő adagolja az édességet gyerekei számára. A mennyben viszont Isten teljesen és egyszerre közli Magát a lelkünkkel. Akkor majd a dicsőség magába szívja a kegyelmet!

A halál egy másik Mózes, amely a megkötöttségből, az egyiptomi szolgaságból kivezet. Egy jubileumi nap, jubileumi év lesz a dicsőséges lélek számára, az az év, amikor kijön a sok kegyetlen robotfelügyelő kezei alól, ahol annyi ideig nyögött és jajgatott. A halál a hívő megkoronázási és menyegzői napja. Amikor megpihen a bűnből, megpihen szomorúságból, nyomorúságból, kísértésből. A hívőnek a halál belépést jelent Ábrahám kebeléhez, a paradicsomba, az új Jeruzsálembe, Urának örömébe.

Keresztyének! Miről kell, hogy szóljon az életetek, ha nem a halál órájára való felkészülésről? Mi a ti legnagyobb feladatotok ebben a világban, ha nem az, hogy készen legyetek az örök életre? Caesare Borgia szavai nagyonszomorúan hangoztak, amikor a halálos ágyán azt mondta: „Életem során mindenre felkészültem, csak a halálra nem! Most meg kell halnom és nem vagyok erre felkészülve.” Ó, keresztyének! Szükségetek van arra, hogy naponként Mózeshez hasonlóan imádkozzatok: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk” (Zsolt 90,14) Vigyázz, hogy Krisztus legyen a te Urad és Mestered, és akkor a halálod napja olyan lesz, mint az aratás napja a földműves számára, mint a szabadulás napja a fogoly számára, a király koronázási napja és a menyasszony menyegzői napja. A halálod napja a győzelem és felmagasztaltatás napja lesz, a szabadulás és vigasztalás napja, a megpihenés és beteljesülés napja!

Fordította Szabó Erika, a The Banner of Sovereign Grace Truth 2009. októberi számából

Amikor a hívő ember meghal, váltás történik a földi és mennyei, tökéletlen és tökéletes ismeret között, akkor a lélek megtelik Isten teljes élvezetével. A keresztyén halála valójában a győzelem és a felmagasztaltatás napja.

„Mert úgy
szerette
ISTEN...”

Molnár Marianna

Június 13-án elveszítettem Édesapámat, földi értelemben. A gyászt nem most tapasztaltam meg először, de ilyen közélről még nem volt benne részem. A gyász egyetlen más érzéshez sem hasonlítható mély fájdalom, amit elvesztett szerettünk hiánya okoz. Valaki, akit szerettem, nincs többé jelen az életemben, a mindennapjaimban. Már nincs ott a közös vasárnapi ebédeken. Már nem nézzük együtt a tv híradót. Már nem folytatunk vitát egy-egy tévés hír kapcsán. Már nem járunk ki együtt a telekre. Már nem ő szeleteli fel a szalámit olyan vékonyra és egyenletesre, amilyenre más nem tudta. Nem ő készíti a körözöttet olyan pikánsra, aminek a titkát csak ő ismerte. A lakásban lévő sok tárgy mindegyike is rá emlékeztet. Hiányzik. De van Valaki, Aki nem hagy magamra ebben a fájdalomban. Ő, és egyedül Ő ad békességet. Az Ő minden értelmet meghaladó békességét. Csodálom Istent, mennyire tökéletesen időzített mindent, mennyire megtapasztalható volt a jelenléte a május közepétől kezdődő egy hónapban.

Akkor diagnosztizálták Édesapámnál a rákot: csecsemőfej nagyságú daganatot a májon és három áttétet más szerveken. Korábban nem akart orvoshoz menni, hiába szorgalmaztuk Édesanyámmal, látva rohamos fogyását. Gondoltuk, nagy a baj, de hogy ekkora, azt nem sejtettük. Mikor fény derült a betegségre, kétségbe estem. Édesapámmal korábban ritkán beszélgettünk lelki dolgokról, mindkettőnk zárkózott természete miatt. Mondogatta, hogy katolikus, és ebben sosem fog változni, ezzel mindig lezártnak is tekintette az Isten dolgairól kezdeményezett beszélgetéseket.

Abban az egy hónapban Isten mégis csodálatosan készítette az alkalmakat bizonyosságtételre. Néhány nappal a betegség diagnosztizálása után bementem hozzá a szobájába. Kicsit beszélgettünk. Szóba kerültek lelki témák: említettem, nincs

purgatórium, sem cselekedeti megigazulás, utalva a latorra, aki élete utolsó pillanatában tért meg Krisztushoz. Aztán két héttel később a kórházban, egy látogatás végén kértem, hadd olvassak fel egy ígét, a Ján 3,16-ot. Ezt előre felírtam egy ragasztós hátoldalú kis cetlire (felkészülve arra, ha a felolvasást nem enged meg), és az éjjeliszekrényére ragasztottam.

Hálás vagyok a lelkészemnek és a gyülekezetemnek, mert sokszor bátorítottak ebben az időszakban, szóljam az evangéliumot, nehogy később megbánjam az elszalasztott alkalmakat. Bátorítást kaptam a május 30-i igehirdetésből is. A téma ez volt: Egy evangelizáció tanulságai. Isten Jézus és a samáriai asszony történetén keresztül emlékeztetett, hogy Nála nincsenek reménytelen helyzetek, áthidalhatatlan szakadékok. Jézustól tanulhatunk arról, mit jelent a szeretetteljes kommunikáció, hogyan kell a lelki szomjúságról, majd a bűnről beszélni és Krisztusra mutatni. Ő hatalmas és mindenható, szuverén, ha elkészített számunkra egy-egy helyzetet, találkozást, nem hagy magunkra abban. Nagyon érzékenyen érintett a téma. Bár elméletben mindent tudtam, mégis nehéznek tűnt mindezt ebben a kritikus helyzetben a gyakorlatban megvalósítani. Az igehirdetésben az egyik illusztráció különösen megfogott. Imre, a lelkészünk arról beszélt, hogy a Titanic süllyedésekor egy hívő ember élete utolsó perceiben is evangélizált: azt kérdezte az elsüllyedőktől, van-e üdvösségük.

Hálás vagyok a gyülekezetemnek, hogy nemcsak imáikkal segítettek, hanem mellettem is voltak.

Édesapámat halála előtt négy nappal egy szerető szívű testvérral, Ili nénival látogattam meg, az ő kedvességének köszönhetően eléggé megnyílt. Én csak hallgattam a beszélgetést, és öröm volt a szívemben, mikor azt mondta Édesapám, hogy a családja milyen biztos háttér a számára (ezt azelőtt ilyen egyértelműen sosem mondta el zárkózott természete miatt), és még nagyobb volt az örömöm, mikor szóba hozta az istenhitet. Ili néni bátorította az imádkozásra, és a szenvedésben az Istenhez fordulásra.

Az eredeti terv szerint egy másik kedves testvérral, Ibolyával és férjével látogattuk volna meg június 13-án. Az istentisztelet után autóval elindultunk a kórház felé. Mikor Tibor útközben megtudta, hogy Édesanyám nem örülne ennek a látogatásnak, hogy elkerülje a családi neheztelet, határozottan visszafordult. Mindannyian sajnáltuk a talán elszalasztott alkalmat, mikor szólhattuk volna az evangéliumot. Így délután Édesanyámmal indultam meglátogatni őt. Egész úton harag volt bennem amiatt, hogy jelenlétében nem fogok tudni Istenről beszélni. De az Úrnak más volt a terve. Az Ő gondolatai nem a mi gondolataink. Az Ő időzítése tökéletes. Ő mégis készített alkalmat a szólásra. Mikor beértünk, nagyon súlyos állapotban találtuk Édesapámat. Szóltam az egyik nővérnek, hogy haldoklik. Ő akkor már éppen az ügyeletes orvost hívta, aki egy-két perc múlva megérkezett. Az orvos szerint Édesapám állapota válságos, azt mondta, készülünk fel mindenre. Már nem tudott kommunikálni. Nem tudtam, mit tegyek. Telefonáljak Krisztinának, a lelkész feleségének, hogy imádkozzanak érte? Rájöttem, lehet a telefonálással is időt veszítünk. Akkor eszembe jutott a titanicos illusztráció. Az elveszettekről. A szűkre szabott időről. Simogattam a homlokát, és kértem többször is, hogy fogadja el Krisztust. Mondtam, bűnös, de Krisztus az elveszettekért jött, mondjon magában igent arra, hogy ezt elhiszi. Elfelejtkeztem arról, hogy félek a haláltól és még halottat sem láttam soha. A szeretet kiűzi a félelmet. Ez akkor ott teljes valósággá vált. Anyukám sírt és kétségbe volt esve. Isten kegyelmének tartom, hogy ebben az éles helyzetben együtt voltunk mi hárman. Nem tudom, mi volt Édesapám döntése, hogy kimondta-e az igent. Már nem volt szemmel látható reakció. De a szuverén Istennél semmi sem lehetetlen. Ő a lator szívét is meg tudta változtatni. Az utolsó pillanatban...

Egy kisebb családi vita kapcsán, hogy milyen idézetet írjunk a gyászjelentésre, felvettem, hogy legyen az éjjeliszekrényre ragasztott és másnapra

onnan eltűnt ige. Anyukám hevesen tiltakozott. – Az túl hosszú és bonyolult – mondta. Honnan emlékszel így arra az ígére? – kérdeztem. Be volt ragasztva Apád személyijébe, ott találtam – szólt a válasz. Tudom, hogy ez sem garancia semmire. De még ha biztos válaszom nincs is, Isten mégis biztat és reményt ad.

Olyan sok mindenre tanított az Úr az elmúlt hét eseményei által. Hálás vagyok a múltért, Édesapámért, hogy éppen ő lehetett az én Apám. Hálát adok, hogy Isten ilyen kegyelmes volt hozzám, nem adott neki sok fizikai szenvedést a betegség igen komoly volta ellenére, ami az orvosok számára is csodának tűnt. Hálás vagyok, hogy a külföldön élő testvérem kétszer is hazalátogathatott abban a kritikus egy hónapban. Hálás vagyok, hogy a legélesebb helyzetben Anyukám előtt tehettem bizonyosságot. Hálás vagyok, hogy valóságosan megtapasztaltam: a szeretet kiűzi a félelmet. Hálás vagyok, hogy megváltozott a halállal kapcsolatos szemléletem, korábban ezt félelmetes jelenségnek tartottam. Hálás vagyok a sok segítségért, amit egyrészt a gyülekezeteimtől és keresztyén testvéreimtől kaptam vigasztalás, imádságok formájában, másrészt a családtól és a kollégáimtól, akiknek figyelmessége és kedvessége által is bátorított Isten, így a másnap reggel kezdődő és három napig tartó érettségim egy osztály teljes dokumentációját és adminisztrációját elvégezhettem.

„Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”
(Jn 3,16)

„...mert örökkévaló az Ő szeretete.”

ANDRÉ VIKTÓRIA

Friss keresztyénként sokat hallottam arról, hogy Isten csodálatos lelki dolgokat tud munkálni a nehézségeken keresztül. Ebben sosem kételkedtem, de azt gondoltam, én messze vagyok még attól, hogy ezt megértssem vagy átéljem.

Azon a csütörtök estén, ami megelőzte édesapám kórházba kerülését, egy testvérünkkel beszélgettem. Ezen a beszélgetésen keresztül Isten felkészített az elkövetkezendő napok eseményeire, hisz arra emlékeztetett, mennyire szeret, hogy Ő türelmes a hűtlenségem ellenére, és ha fedd, szeretetből és szeretettel teszi.

Amikor Apukám húga felhívott, hogy Apu kórházba került, úgy éreztem, most azonnal hozzá kell mennem. Az orvosok nem szóltak arról hogy haldoklik, de sejtettem, erről van szó. A kórteremben csak rá kellett hogy nézek Apura, és tudtam, iszonyú fájdalmai vannak. Felém fordulva mondta, azt hiszi, meg fog halni. Fogalmam sem volt, hogy mit tegyek. Beszéltem neki az Úrról, és arról is, mennyire sajnálom, hogy nem beszéltem vele erről többet, pedig mindig azt akartam: tudjon róla hogy Isten szereti, vár rá, és Jézusra van szüksége. Nem nagyon tudtam, mit mondjak még. Azt sem akartam, hogy úgy érezze: 'feladtam' vagy 'eltemetem', ha Istenről beszélek neki; másrészt azt is tudtam, talán ez az utolsó esélyem. És

az övé is. Nagyon örültem, hogy egyedül lehettem vele.

Bejött egy ápolónő azzal a hírral, hogy a mentő, ami átvisz minket a CT-be és az intenzívra, két órán belül érkezik. Hirtelen előtört a düh, hogy miért tart ez ilyen sokáig, amikor valaki ennyire szenved? Persze tudtam, hogy ha dühös vagyok, közvetett módon Istenre vagyok dühös. Imádkozni kezdtem, hogy ha kedves Neki, mégis *intézz* el: hamarabb érkezzen meg a mentő. Úgy tizenöt perc múlva meg is jöttek a mentősök.

Rettenetesen féltem. Legjobban az tört meg, hogy valakit, akit nagyon szeretek, szenvedni látok. Bármit megadtam volna, ha elvehettem volna a fájdalmát. S mindeközben mégis úgy éreztem, az előző este tapasztalata még mindig körülvesz. Hogy bár a szívem rettenet, s lehet hogy nemsokára elveszítem az Apukámat, hogy a tehetetlenség szinte megőrjít, mégsem vagyok egyedül. Isten itt van velem. És szeret. Talán rossz és fájdalmas lesz, ami következik, de **MINDEN RENDBEN LESZ.**

Amikor megérkeztek a mentősök, az jutott eszembe, mi lesz ha olyan közömbösek lesznek, mint akiket a hírekben látni néha. Régen nem éreztem magam ilyen kiszolgáltatottnak. Semmit nem tudtam felajánlani a mentősöknek, ami arra buzdította volna őket, hogy együttérzőbbek legyenek. De az Úr olyan csodálatosan könyörületes volt! Nem tudok felidézni

egyetlen kórházi alkalmazottat sem, aki ne próbált volna segíteni, aki ne lett volna kedves és készséges.

A mentő átvitt minket a CT-be és kint kellett maradnom a váróban. Sokáig tartott, míg befejezték a vizsgálatot. Amikor kihozták felemelte a fejét, és tudtam, hogy engem keres. Nem akart egyedül lenni. Olyan hálás voltam az Úrnak, hogy lehetővé tette azt, hogy ott legyek vele!

A lehetőség gondolata, hogy elveszíthetem édesapámat, teljesen megbénított. Próbáltam arra gondolni, milyen fájdalmai lehettek az Úrnak, hogy Ő hogyan szenvedhetett, hogy a szívemnek hasonlóképpen kellene éreznie ezt a fájdalmat minden alkalommal amikor vétkezek ellene, tudva azt, hogy Jézusnak mibe kerültem, és próbáltam hálás lenni. Mindezek a gondolatok mégis 'mesterségesen előállítottak', erőltetettnek tündek, miközben ott ültem Apukámmal. Rettenetesen tehetetlennek éreztem magam, és csak azt ismételtetem – Uram, kérlek, adj még egy lehetőséget, hogy beszéljek neki Rólad! – Be kellett látnom, hogy egyedül Krisztusért hallgathat meg Isten ebben a helyzetben is.

Aztán átvittek minket az intenzív osztályra, és engem kiküldtek. Borzasztó volt várakozni. Tudni, hogy az elkövetkezendő percek gátja valami szörnyűséget is rejtegethet előlem, és ha átszakad, nem tudom, nem söpör-e el engem is. Kétségbeesetten kutattam az emlékezetemben olyan esetek után az evangéliumból, amikor tudjuk, hogy Krisztus csodát tett; és valahányszor egy kicsit reménykedni kezdtem, elfogott a félelem, hogy ha most elkezdek bizakodni, aztán rossz hírt kapok, akkor az biztosan összetör majd.

Addigra már az egész gyülekezet tudta, hogy mi történt, és olyan csodálatos támaszt adott a gondolat, hogy sokan imádkoznak mindkettőnkért.

Miközben vártam, hogy a lelkészem megérkezzen, tovább járkáltam fel-alá. Nem is tudom, mi lett volna rosszabb: látni, hogy Apukám szenved, vagy nem látni, csak tudni és elfogadni azt, hogy most nem lehetek ott vele. Ennek ellenére egy különös belső nyugalom volt bennem, hogy minden rendben lesz, még ha nem is úgy, ahogy gondolom.

Közben megérkezett a lelkészem (egy testvéremmel együtt), és bemehettünk egy kis időre. Ő beszélt vele néhány percig, de már nem tudnám felidézni, hogy mit hallottam. Csak arra emlékszem, hogy még soha nem könyörögtem így senkiért, hogy MOST, hogy ezeket a szavakat Isten használja fel a megtérésében. Ahogy a latornak is adott egy esélyt. Nehezen tudok elképzelni kétségbe ejtőbb helyzetet, mint amikor egy

haldoklóért könyörög az ember. Azt sem tudtam, miért imádkozzak inkább. Eddig imádkoztam gyógyulásért, majd azért, hogy Isten vegye el a fájdalmát, aztán azért, hogy ne vegye el hanem használja fel a megtérésében. Később, amikor visszatelefonáltam a kórházba, megtudtam az orvostól: miután lélegeztető gépre kellett tenniük, el kellett altatni őt, s így nem voltak fájdalmai. Olyan hálás voltam Istennek! Az a gondolat, hogy még órákig, vagy napokig ilyen szörnyű fájdalmai lehetnek, teljesen összeszorította a szívemet.

Éjszaka alig aludtam. Folyton attól félttem, nem fogom meghallani, ha hívnak a kórházból. De nem hívtak, csak reggel, hogy éjfélkor Aput átvittek a sebészetre.

Akkor halt meg, amikor elindultam a kórházba. Az orvos nagyon türelmes volt. Leült velem, és megvárta, míg kisirom magam egy kicsit. Aztán bementem Apuhoz. Egy órán keresztül ültem mellette. Képtelen voltam otthagyni. Még sosem láttam halottat eddig. Talán néha igaz a mondás, akkor értjük meg, hogy mit veszítettünk el, amikor már nincs. Talán az életet sem értjük igazából, amíg nem látjuk, mi a halál.

Lelkiismeret furdalásom volt, hogy nem voltam erőszakosabb, amikor arról volt szó, hogy küldjük Aput vissza az orvoshoz. Aztán eszembe jutott, hogy Isten nem követ el hibákat sem véletleneket. Mindenkinek számon tartja a napjait, az édesapámét is. Az első napokban megkísértett a gondolat, hogy ezeket a dolgokat csak kitalálom. Hogy csak én próbálom magam 'kiszélesíteni' a pozitív gondolatokkal. De hiszem, hogy mindez igaz. Hiszem, hogy bár az Apukám nem volt hívó, Isten kegyelmes volt hozzá. Isten megadta, hogy szinte az utolsó napig jól legyen és keveset szenvedjen. Bár a mentőre két órát is várhattunk volna, megjött hamar. Az egészségügyesek félvállról is vehették volna, de nem tették. Isten lehetővé tette, hogy végig ott lehettem Apuval, és hogy szinte végig egyedül voltam vele, amikor számított. Ő adta meg azt is, hogy lelkészem bejöhett a kórházba, és beszélt is egy kicsit édesapámmal.

Fogalmam sincs, hogy hogyan éltem volna végig mindezt, ha Isten nem készít fel előzetesen. Ő tudta, hogy a szeretetére van szükségem ahhoz, hogy el tudjam fogadni a kezéből a próbát is.

Isten csodálatos dolgokat cselekedett az ezt követő két hétben is. Ezen helyzet által megdicsőítette magát a gyülekezeten keresztül. Úgy érzem, bátran mondhatom, abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy szemtanúja és alanya lehettem a gyülekezet gondoskodásban való növekedésének, mind lelki, fizikai, mind anyagi értelemben. „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme!” (Zsolt 107,1)

NYOLCVANHATEZER- NÉGYSZÁZ

Képzeld el, hogy van egy bank, amely a nála vezetett számládon – ingyen ajándékként – minden reggel jóváír 86.400 Ft-ot. Előző napi maradvékosszeget nem visz át a következő napra, mert azt az egyenleget, amelyet az adott napon nem használtál fel, a nap végén törli, és lenullázza a számládat. Te mit tennél ezzel a számláddal? Természetesen minden nap leírnád a rajta lévő teljes összeget.

Neked is van egy ilyen számlád Istennél: az idő. Az időszámládon minden nap 86.400 másodperc van feltöltve, minden teljes napon ennyi idő áll a rendelkezésedre. Minden idő, amelyet Istentől kaptál, de nem Neki tetsző módon használod fel, kárba megy, és veszteség számodra. Maradvékösszeg nincs, következő napra átvinni nem lehet. Nincs hitel, és nincs túlhívás sem. Minden nap csak az az-napi keretteddel gazdálkodhatsz, csak azt használhatod fel.

Ahhoz, hogy megértsd egy évnyi idő értékét, kérdezz meg egy diákot, akit elsöre nem vettek fel az egyetemre.

Hogy megértsd

...egy hónap értékét, kérdezz meg egy anyukát, akinek nyolc hónapra született a kisbabája.

...egy hét értékét, kérdezz meg egy hetilap szerkesztőjét.

...egy óra értékét, kérdezz meg egy feleséget, akinek a férje a repülőjárat késése miatt ennyivel később érkezett haza a külföldi útjáról.

...egy perc értékét, kérdezz meg egy utast, aki lemaradt a vonatról.

...egy másodperc értékét, kérdezz meg egy autóst, aki éppen elkerült egy balesetet.

...egy századmásodperc értékét, kérdezz meg egy atlétát, aki ezüstérmes lett az olimpián.

„... akkor mindenkinek a munkája nyilvánvalóvá lesz; és hogy kinek mit ér a munkája, azt a tűz fogja kipróbálni. Ha valakinek a munkája, amelyet ráépített, megmarad, jutalmat fog kapni; de ha valakinek a munkája megég, kárt vall.” (1 Kor 3,13b-15a)

„Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” (Zsolt 90,12)

*Az E-mail Ministry alapján
fordította és átdolgozta: Tihanyi Pál*

Sikó Mihály

MIT TESZEL A BÜNTUDATTAL?

Az elmúlt időben több embernek feltettem a címben szereplő kérdést. Nem azt kérdeztem tőlük, hogy volt-e már büntudatuk, hiszen tudom, nincs olyan ember, aki ne érezte volna már. Inkább azt kérdeztem tőlük, hogy mit tettek vele. Volt, aki azt válaszolta, hogy igyekezett bocsánatot kérni attól a személytől, aki ellen vétkezett. Más azt mondta, hogy próbálta jóvátenni. Másvalaki pedig egészen egyszerűen azt felelte, hogy alkoholhoz fordul. Ezek mellett természetesen vannak más technikák is, amelyeket alkalmazunk ebben az esetben, pl. kicsinyítjük bűneinket, megmagyarázunk, másra fogjuk stb. A kérdés azonban az, hogy mi a büntudat helyes kezelése, ha van ilyen?

Mielőtt ezt a kérdést megválaszolnám, felmerül egy másik is, éspedig az, hogy mi valójában a büntudat, illetve honnan származik? Ha a kifejezést etimológiailag vizsgáljuk, ez nem más, mint a bűn ismerése, teljesebben megfogalmazva a bűnöm felismeréséből származó lelki fájdalom. Jelzés, aminek az az üzenete, hogy nem gondolkodtam, szóltam vagy cselekedtem helyesen.

De honnan tudhatom, hogy mikor cselekedtem helyesen vagy helytelenül? Hallottam egy esetről, amely egy lányról szólt. Abban a szerencsés helyzetben volt, hogy eljegyezte egy fiatalember. Aztán olyan szerencsétlen helyzetbe került, hogy házasságkötés előtt ágyba bújt jegyesével. Rettenetes büntudata támadt és gyötrő érzéseivel egy lelkészhez fordult. Ez megnyugtatta. Azt mondta neki,

hogy valójában egy régi erkölcsi beidegződés áldozata. Azzal vigasztalta, hogy tulajdonképpen nem vétkezett, csak úgy érzi, tehát büntudata fölösleges. A lány azonban nem nyugodott meg, hanem felkeresett egy másik lelkészt, aki azt mondta, azért érzi magát bűnösnek, mert az is, valóban vétkezett Isten ellen, de ha megvallja bűneit, Isten hű és igaz, hogy megbocsássa azokat Krisztusért.

Hogy van tehát? Honnan származik a büntudat? Ha az első lelkész véleményére figyelünk, azt mondhatjuk, hogy ez a nevelés és a társadalmi beidegződések következménye. Vagyis azért érzed rosszul magad, ha lefekszel egy fiúval, aki nem a férjed, mert ezt mondták neked. Azért érzed rosszul magad, ha perverz vágyak támadnak benned, mert a társadalom elítéli ezeket. Azért érzed rosszul magad, ha önkielégítést végzel, mert fanatikus keresztyének azt mondják, hogy ez bűn. – De eljött az ideje, hogy megszabaduljunk ettől a büntudattól – mondaná a Soma Mama-gésa néven ismert, Spitzer Gyöngyi médiasztár.

De ne intézzük el ennyivel! Vajon a büntudat tényleg nevelés és oktatás kérdése? Igen, tényleg az! Ha a gyermekeinket úgy neveljük, hogy bűn a házasság előtti és házasság nélküli szexuális élet, bűnösnek fogja érezni magát, ha ezt teszi. Ha viszont azt mondjuk és azt mutatjuk neki, hogy ez nem bűn, akkor minden kétség nélkül összeköltözik barátnőjével. A kérdés azonban nem az, hogy a büntudat nevelés kérdése vagy sem, hanem az, hogy helyes-e ez a nevelés vagy sem. Helyes-e, ha azt tanítjuk gyerekünknek, hogy ez a magatartás bűn, vagy nem helyes? Helyes-e, ha azt tanítjuk gyerekünknek, hogy az abortusz gyilkosság, vagy nem helyes? Vagyis az elsődleges kérdés az, hogy mit tanítsunk és miért pont azt?

Az abszolút igazság kérdését így nem kerülhetjük el. Mert ha a házasság előtti és házasság nélküli szexuális élet valóban bűn, akkor helyes az emiatt érzett büntudat. Ha viszont nem bűn, akkor a büntudat is helytelen és fölösleges. De ki fogja eldönteni, hogy bűn vagy nem bűn a házasság előtti vagy házasság nélküli szexuális élet? Soma, aki talán nem veszi észre, hogy miközben azt mondja: a büntudat egy rossz társadalmi beidegződés amire a régiek neveltek –, most arra nevel (ő is), hogy nem kell bűnösnek érezned magad, ha lefekszel valakivel a Biblia tiltása ellenére. De miért higgyünk neki?

Kinek higgyünk? A régi beidegződéseknek, amelyek lassan feledésbe merülnek? Miért pont a régieknek legyen igazuk, akik még elítélték azt, ha egy nő és egy férfi házasság nélkül együtt él? Azért, mert a

régiek ezt a régebbiektől tanulták, a régebbiek pedig a még régebbiektől, ők pedig Istentől. Avagy tényleg olyan ostobának gondoljuk őseinket, hogy szándékosan kitaláltak maguknak egy erkölcsi normát, amiről tudták, hogy úgysem képesek betartani, s aminek áthágása rossz érzést okoz? Micsoda esztelenség lett volna ez részükről! De ha nem ők találták ki ezt maguknak, akkor mégis honnan van? Isten törvényének ismeretéből, amely be van írva szívünk hústáblájára és meg van fogalmazva a Tízparancsolatban.

A büntudat tehát Isten törvényének áthágása vagy be nem töltése miatt érzett lelki fájdalom. Természetesen ma már sok olyan dolog van, ami miatt nincs lelkiismeretfurdalásunk, ahogyan a régieknek volt.

Milyen jó, hogy létezett Freud, aki kezelte büntudatunkat, nem? Igen, lehet tagadni azt, hogy bűnösök vagyunk, de ez nem segít. Ráadásul nem is igaz, mert „ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mi bennünk, magunkat csaljuk meg, és igazság nincsen mi bennünk” – olvassuk a Bibliából. Ráadásul Istent is hazuggá tesszük, mert Ő azt mondja, hogy vétkeztünk ellene.

A bűnösség tehát objektív és nem szubjektív valóság. Ezt minden ember jól tudja, főként, ha a mindennapi életről van szó. Aki nem hiszi, próbálja ki! Hogyan? Hajtson át a piros lámpán, és amikor a rendőr felelősségre vonja, hozza fel mentségére azt, hogy ő nem érzi magát bűnösnek. Vajon a rendőr felmenti őt ennek alapján? Nem! Miért? Azért, mert áthágta a szabályt, függetlenül az érzéseitől. Ugyanígy, akár bűnösnek érzed magad, akár nem, ha Isten törvényét áthágtad vagy nem töltötted be, vétkeztél. A bűnösség nem érzés kérdése. A szemrebbenés nélkül hazudozó is hazudik, tehát vétkes, noha nem érzi.

Ahogy tehát van betegség és betegség-érzés, úgy van bűnösség és bűnösség-érzés, de a kettő nem ugyanaz. Ha el szeretnéd dönteni, hogy bűnös vagy vagy sem, tévedhetetlen támpontot kell keresned, ez Isten Igéje. Egyébként, ha vétkezel, de nincs lelki fájdalmad, ez rossz jel, ahogyan pl. az sem jelent jót, ha szögbe lépsz, de nem érzed a fájdalmat. Érzésed nélkül is tény, hogy szögbe léptél. Ugyanígy, ha úgy vagy nyugodt, hogy bűnben élsz (vétkezel Isten ellen, áthágva vagy nem töltve be az Ő törvényét), vagy úgy, hogy büntudatodat nem Isten tanácsa szerint rendezted (pl. 'leittad'), ez az egyik legrosszabb dolog, ami veled történhet. Mert ilyenkor azt gondold magadról, hogy életed rendben van, miközben Isten haragszik rád bűneid miatt.

Mit tehetsz tehát? Először is magadat ne az érzéseid, a társadalom értékítélete, barátaid véleménye

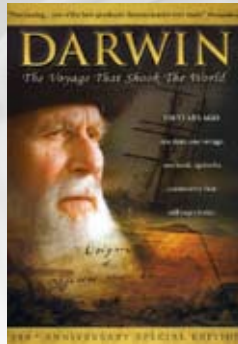
vagy az éppen aktuális divat szerint, hanem Isten tévedhetetlen, örökérvényű Igéje szerint ítéld meg! Ha pedig a Szentírás valamiben vétkesnek mond, ne nyugtasd meg magad! Ha Isten törvénye elítél, mivel nem imádod és nem tiszteled Őt magányodban, családokban és vasárnaponként, lásd be, hogy vétkeztél, és bűnöddel kezdened kell valamit! De mit? Mit tehetsz bűneiddel, bűnösségeddel? Van Istennek

Ha el szeretnéd dönteni, hogy bűnös vagy-e vagy nem, tévedhetetlen támpontot kell keresned – ez Isten Igéje.

egy csodálatos ígérete a Szentírásban, amely így hangzik: „ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól” (1Jn 1,9). De miért bocsátaná meg a mi bűneinket, és hogyan bocsáthatja meg azokat, ha Ő szent és igazságos, minek értelmében minden bűnt meg kell büntetnie? Isten úgy gyakorol irgalmat, hogy szent és igazságos marad. Másban bünteti meg a mi bűneinket. Krisztusban, aki „... engesztelő áldozat a mi vétkeinkért; de nemcsak a mienkért, hanem az egész világért is” (1Jn 2,2).

Higgy Jézus Krisztusban, és Isten megbocsátja bűneidet. Ne nyugtasd meg magad, hogy te nem vagy nagy bűnös, mert 'kicsi' bűnősként is el lehet örökre kárhozni. „Aki elfedezi az ő vétkeit, nem lesz jó dolga; aki pedig megvallja és elhagyja, irgalmasságot nyer” (Péld 28,13). Kívánom, hogy legyen jó dolgod!

Megtekintésre ajánljuk

Darwin – Az utazás, amely megrengette a világot

Charles Darwin 150 évvel ezelőtt publikálta A fajok eredete című művét, mellyel nagy vitát kavartva kétségbe vonta a Teremtő szükségességét és a Biblia alapjait. Sok tudós azóta is előszeretettel hangoztatja, hogy a világot irányítatlan folyamatok uralják, a média pedig folyamatosan támogatja őket, evolucionista nézeteket propagálva. Mindezek ellenére a nyugati országokban végzett felmérések szerint a többség mégis elveti Darwin elméletét. Hogyan lehetséges, hogy a viták és az ellentmondások 150 év után sem múltak el? Megállják-e még egyáltalán a helyüket Darwin elképzelései az azóta elvégzett megfigyelések és a rendelkezésünkre álló új tudományos ismeretek széles skálája alapján? Mi vezette egyáltalán Darwin gondolkodását elméletének a kifejlesztésében? A magasztaló filmek sokasága között 2009-ben egy olyan elgondolkodtató dokumentumfilm jelent meg, amely fel meri tenni ezeket a nehéz kérdéseket. A Creation Ministries International által készített film lélegzetelállító felvételekkel követi nyomon Darwin történelmi utazását a Galapagos szigetekre és Dél-Amerikába, megvizsgálva azokat a dolgokat, melyek segítettek Darwinnak kialakítani evolúciós elméletét.

Az egyórás dokumentumfilm több európai és amerikai tudóst is megszólaltat az evolúciós vita mindkét oldaláról, beleértve a világ vezető Darwin-történészeit is. Tiszteletteljesen és egyenlőképpen mutatja be mindkét oldalt, és rámutat arra, hogy Darwin csodálóinak is meglepő mondanivalójuk van. A dokumentumfilm drámai jelenetekkel segíti a nézőt, hogy megértse azokat a hatásokat, amelyek Darwin gondolkodását alakították, még mielőtt elindult volna a híressé vált utazásra, mellyel olyan vitát indított el, ami megrengette a világot.

A film korhatárra való tekintet nélkül megtekinthető, és remek beszélgetésekre adhat lehetőséget, mivel érinti az élet nagy kérdéseit: Honnan ered az élet és mi a célja? Miért van annyi szenvedés a világban? Mi a halál és mi következik utána? A Szentírás világos választ ad ezekre a kérdésekre. Bár Darwin teológusként ismerte a Bibliát, mégsem tudta elfogadni, hogy az élet Istentől van, a halál és a nyomorúság a bűn következménye, a meg nem tért bűnösre pedig ítélet vár. Elméletével olyan válaszokat adott ezekre a kérdésekre, melyekkel sokak lelkiismeretét hallgattatta el. Ez a film azonban újra gondolkodásra és mérlegelésre szólítja fel a nézőket, rámutatva az igazságra. Kívánjuk tehát, hogy a film hadd szolgáljon a nézők áldására, hogy felelősen megvizsgálva az élet nagy kérdéseit, megismerjék Azt, aki mikor újra eljön, nem csak a földet, de az egeket is megrengeti majd (Luk 21,26-27).

Bartha István

CSALÁDOK KAPCSOLATA

Simon Szabolcs

A korábbi két számban foglalkoztunk a házaspárok közötti, majd a gyerekeinkkel való konfliktus kérdésével. Most szeretném, ha a szülők-nagyszülők között kialakult nézeteltérésekre figyelniénk, azok forrására, és keresniénk néhány biblikus választ ezek feloldására.

A. A fiatalok szempontjából:

(1) Függetlenedés. A frissen összeházasodottak talán klasszikus problémája, hogy nem sikerül életükben a gyors „elhagyja az apját és az anyját” *mozzanat*. Vagyis szóban könnyebben elmondjuk, de a gyakorlatban nehézkes a különválás. Tudatos magatartással kell függetleníteni az új családot *anyagilag és lelkileg*.

Anyagi függetlenedés. A fiataloknak saját maguknak kell megkeresniük majd beosztaniuk és elkölteniük az anyagi forrásaikat a megfelelő módon. Kerülni kell a másokra utaltságot! Az összerázódás időszakára fel kell készülni, eleinte gyakran van átlépés a havi költséghatáron. De ezzel rendszerezetten küzdeni kell! Tehetjük ezt minél inkább fegyelmezett életmód kialakításával, spórolással, meglevő dolgok kímélésével, újrahaszno-sításával. A megfelelő munkahely kiválasztása ugyancsak előnyt jelent (bár a kereset mellett a munkahely időigényessége is szempont).

Jákób apósával, Lábánnal való 'üzletelésből' egy bizonyos idő után ki akart vonulni, mert a családja fenntartásának terhe rá nehezedett. Nem tartathatta el magát a végtelenségig, neki tovább kellett mennie az ígéret földjére. Saját lábán kellett megállnia. Komoly bajok vannak ott, ahol parazita módjára élőködik az ifjú család az időseken. Időnként létrejön egy mindenkinek megfelelő helyzet, amit 'köldökszinosor' kapcsolatnak szoktak nevezni. Az egyik fél társaságot kap és nincs egyedül, a másik pedig ételmezt, takarítást, gondoskodást, gyerekfelügyeletet stb. A házasságra nézve ez áldatlan állapotot szül, mert az ilyen kapcsolat megsérti a házasság határvonalát. Megoldás erre a világos határok megbeszélése, majd ennek nyilvánvalóvá tétele.

A fészekből kiröppent gyerekekre a szülők ne szá-mítsanak teljes időben, mint esetleg korábban tették, hanem vegyék tudomásul, hogy neki most más felelő-sége lett! Bár, bizonyos esetekben kivételt teszünk, ha az idősek önellátása, eltartása nem megoldott, akkor feladata a fiatal családnak, hogy szárnyai alá vegye az öregebbeket, az esetleg időközben megözvegyülteket, ha erre valós igény mutatkozik (lásd Mt 15,4-6). Egyéb-ként a fiatal nem dezertált a családból, csak megháza-sodott. Pál tanítja, hogy a szülőkre való odafigyelést megelőzi a saját háza-d népe. Istennek engedelmeske-

dik az, aki ekképpen cselekszik. „Ha pedig valaki az övéiről és főképpen az ő háza népéről gondot nem visel: a hitet megtagadta és rosszabb a hitetlennél.” (1Tim 5,8) A sorrendre oda kell figyelni!

A lelki önállósodásban is megmutatkozik a szülőktől való elszakadás. Az új kezdésben új szokások is létrejönnek. Ehhez jó ragaszkodni, mert identitástudatot ad, többé nincs *mieink* és *tieitek*, nem *én* és *te*, hanem *mi*. Az újdonsült családnak egyenlő partnerként kell a többi családdal a viszonyát kiépítenie, sem alá, sem fölé rendelve nincs azoknak. A család saját helyének megtalálása idején szoktak komolyabb konfliktusok kialakulni, amikor is az évtizedek óta összeforrott családok saját modelljüket szeretnék viszontlátni a gyerekeiknél. Tudatosan vagy tudatlanul is özönlenek az ötletek. Elég gyakoriak lesznek a súrlódások és heveskedések, nehéz ez az időszak. Hogy ne mérgesedjen el a kapcsolat, ajánlom, hogy idejében beszéljük meg, hogy ki, pontosan mit mondott és miért, azért, hogy elkerüljük az általánosításokat, a hamis vádakát, és ki-ki tegye meg a maga részét: bocsánatkérés, megbocsájtás. Az új párnak az együvé tartozását kell megerősítenie. Az igazi szülő inkább gyerekei házasságának életben maradása mellett dönt, amint Salamon előtt is tette az igazi anya (1Kir 3,26). A befolyási zónákat fel kell számolni, és meg kell, hogy védje egyik társ a másikat, akár még saját szüleitől is. A célozgatásokat, fintorgásokat, pletykálkodásokat le kell állítani minél hamarabb, bárki legyen is a célpont! A szülők iránti lelki „elhagyással” elkezdődött a „ragaszkodás” a társamhoz. Ettől fogva a házastársam a legjobb barátom, vele kell megbeszélni a felmerült problémákat. Együtt keressünk megoldást Isten jelenlétében, és a család célkitűzését magunk fogalmazzuk meg az Ige alapján: „éljünk Isten dicsőségére!” A lelki önállósodásban éppen az Istentől való függőség, az Isten előtt egyé válás megtanulása a célkitűzés. Az 1Pét 3,7-ben Péter apostol (aki maga is házasságban volt) a párunkat úgy nevezi meg, mint „örököstársunk az élet kegyelmében”. Tehát a korábbi sorrend – első a szüleim, majd mások – megváltozik, első lett a párom, majd a gyermekeim, majd a szüleink és így tovább.

(2) **A szülők tisztelete.** Gyakran a házasságkötésig tart a 'nagy szerű szüleid vannak drágám', majd elszabadul mindenki a felgyülemlett feszültség, előkerülnek a le nem rendezett sértődések, és egymás szemébe vetik, hogy kinek milyen családja van. Mivel nem angyalokkal kötöttek házasságot, a szüleik

sem (lehetek) angyalok. Az egészséges párkapcsolat fenntartásához tanuljuk meg megfelelő módon tisztelni társunk szüleit! Csodálatos példa előttünk a moábita származású Ruth szeretete az anyósa, Naómi iránt (Ruth 1,16-17). Tanulhatunk az ilyen példákából. A társad is tiszteled, amikor szüleit tiszteled.

A lakóközelség, gyakoribb találkozások vagy netán együttlakások (ami nem szerencsés) miatt elkerülhetetlen, hogy ne fedezzünk fel hibákat az életükben. A kérdés már csak az, hogy mit teszünk, ha látjuk másoknál a bűnöket, hibákat. A vízözönt túlélő Noé megátkozta az őt kigúnyoló fiát, Séthet tiszteletlen magatartásáért (1Móz 9,20-25). Mások bűneinek kipellengérezése nem hoz áldást az életünkre. Legyünk készségesek a szülők felé, árásszuk még inkább a Krisztus illatát irányukba, és kerüljük a társunk vagy a saját szüleink bántását! Inkább legyünk foglalatosságok a bűn ellen való együtt harcolásban! Az 1Tim 5,1-ben Pál azt mondja, hogy az idősebb testvéreket úgy kell inteni a gyülekezetben, mint a szüleinket, és ezzel a szülőkkel való kapcsolat modelljére emlékeztet. Ha bűnt vagy egyéb problémákat látunk, akkor megvan a helye az alázatos és szeretetből fakadó, építő intésnek. Az intést, megbeszélést nem lehet megspórolni, mert később a *néma sérelmek* ordító gondokat okoznak.

Többször találkoztam olyan esettel, hogy a fennálló feszültséget nem tudták megbeszélni, biblikusan rendezni, ezért szüneteltették a kapcsolatot a szülőkkel. Feszült csendbe menekültek. A boldogulás és a hosszú élet titka a szüleink tisztelete (Ef 6,2-3). Elfogadó, megbocsájtó, kedves és szeretetteljes magatartás még nem tudott tönkretenni kapcsolatot. A kapcsolatrombolásban bajnokok: a versengés, a büszkeség, a harag, az indulatosság, a tiszteletlenség. Válogassuk meg, hogy melyik mezt öltjük magunkra!

De olyan példát is láttam, amikor a fiatalok igenis őszintén érdeklődtek, és nyitottsággal tanultak olyan területeken, ahol korábban járatlanok voltak. Az idősebbek pedig készséggel osztották meg tapasztalatukat, meglátásukat, és a közöttük levő kapcsolat termékennyé lett. Ne vegyük mindig természetesen, hogy mennyit segítettek, segítenek és fognak segíteni a szülők! Értékeljük őket a megfelelő módon!

B. A szülők szempontjából

(1) **A fiatalok éretlensége.** Konfliktusra ad okot, ha az idősebbek úgy látják, hogy a fiatalabb család nem elég meggondolt, ha látják, hogy éretlen döntéseket

hoznak. Kiforrotlan a magatartásuk, hozzáállásuk dolgokhoz, helyzetekhez. Az idős szülőknek néha a meszelés színe nem tetszik, vagy a szőnyeg nem passzol a bútorhoz, vagy a téltre eltett uborka savanyúbb a kelleténél, vagy a gaz felverte már megint az udvart, nem viselik gondját, pedig bizony ráérnének stb. Amikor mindenbe beleszólnak, uralkodni, dirigálni akarnak, akkor valóban megkeseríthetik a fiatal hitveseket. Megpróbálják meghatározni kívülről, hogy 'ki legyen az úr a házban', figyelmen kívül hagyva az Írás erre vonatkozó tanítását.

Az idősebbeknek tudomásul kell venniük, hogy más ház, más szokások. Hasznosabb megoldás a probléma meglátása után a segítőkészség.

A kalács-tanács esete szembeötlő példája a családi zsarolásnak: adunk emezt-amazt (vagy beültettünk a készbe), és ti ennek fejében fogadjátok a tanácsot is. Ha egy fiatal családnak szüksége van valamire, akkor az a tapasztalt nagyszülők tanácsa. Ám egy orvos se rohant még ránk az utcán a diagnózisával, ne erőltessük mi se kéréstlenül véleményünket! Mint arany alma ezüst tálon, olyan a helyén mondott szó. Ha kéri is a tanácsunkat, nem biztos, hogy amellet fognak dönteni, amit javasoltunk. Nyugtázni kell, hogy jogukban áll mást választani. Istennek van hatalma, arra, hogy megőrizze és vezesse őket. Imádkozzanak az idősebb családok a fiatalokért!

„Mind a halál, mind az élet a nyelv hatalmában van és amiképpen ki-ki szeret azzal élni, úgy eszi annak gyümölcsét.” (Péld 18,21)

(2) Az unokák neveltetése. Külön említést érdemel az unokák kérdése is. Mai világunk egyik velejárója, hogy a szülők hiányában (munkahelyi elfoglaltság, egyéb dolgok) a nagyszülőkre hárulnak olyan feladatok, például gyereknevelés, amikkel évekkorábban foglalkoztak a maguk akkori, talán rohanós életében. Ez mostanra számukra annyit változott, hogy már *unokanevelés*, ami más műfaja a gyereknevelésnek. Tanácsolom, hogy a nagyszülők, ha tehetik töltsenek minél több időt az unokáikkal, mert bizony vannak olyan dolgok, amiket a gyerekek szívesen megtanulnak tőlük. A család történetei, fontos mindennapi tanulságok, vagy akár a saját szüleik gyerekkoráról elmondott anekdoták (amiket egyébként maguk nem szoktak elmondani) színezhetik és gazdagíthatják a családi életet. Istenről való személyes tapasztalataik is csodálatos, felejthetetlen tanulságok a kicsik számára, érdemes erre odafigyelni.

Az unoka elkényeztetése az egyik problémaforrás: 'úgyis keveset vagyunk együtt, legyen szabad mindent'. Csakhogy irreális állapotot teremtenek ezzel. „Minden szabad nékem, de nem minden használ, minden szabad nékem, de nem minden épít.” (1Kor 10,23) írja az apostol. Egy gondosan, rendszerezetten, imádságban megírt *könyvecskében* – gyermeklélektanban – nem lehet egy-két lapot összefirkálnunk, mert „mindent szabad”. Előre meg kell beszélni mit lehet és mit nem lehet. Családunkkal egy alkalommal elutaztunk, gyerekeink arra az időre megbízták egy kedves ismerősünket, hogy viselje gondját a három törpehörcsögünknek. Az átadás-átvételkor fedeztem fel egy ceruzával megírt lapot. Használati utasítás volt az étkezésre, itatásra, tisztán tartásra vonatkozóan, és a legnagyobb betűkkel odaírva: „simogatni kell naponta”. Gyerekeink tudják, hogy mire van szükségük a kedvelt rágcsálóknak, mert szeretik őket.

Az idősek kérjék ki a fiatalok tanácsát, hogy gyerekeiknek mit szabad megengedni és mit ne. Ezzel mély bizalmat teremthetnek a nagyszülők, mert azt mutatják, elfogadják, hogy Isten a gyerekeket (unokákat) elsősorban a szüleikre bízta.

Az idősek kérjék ki a fiatalok tanácsát, hogy gyerekeiknek mit szabad megengedni és mit ne. Ezzel mély bizalmat teremthetnek a nagyszülők, mert azt jelenti, elfogadják, hogy a szülők elgondolásait figyelembe véve akarnak a *könyvecskébe írni*. Ezzel is bizonyítják elismerésüket, hogy Isten a gyerekeket (unokákat) a szüleikre bízta elsősorban, és ezzel számolnak, mint nagyszülők.

Gondolok itt gyakorlati területekre mint pl. édeségek, tv filmek, ismeretterjesztők, rajzfilmek megtekintése, játékok, pajtások, közúti biciklizés, fürdőzés stb., amiben jó ismerni a szülők preferenciáit.

Remélem, a problémák megfogalmazása segítséget nyújt abban, hogy a kapcsolat-holtpontokról kimozduljunk. Őszinte kapcsolatokra törekedjünk az időseinkkel, fiataljainkkal, hogy szálljon Isten nevére dicséret, ránk pedig áldás!

Csak egy anya?

Egy nőtől, aki éppen a jogosítványát akarta megújítani a megyei hivatalban, a tisztviselő hölgy megkérdezte, hogy mi a foglalkozása. Az asszony hezitált, nem igazán tudta, hogyan határozza meg a munkáját.

– Úgy értem – magyarázta a hivatalnok – van munkája, vagy csak egy...?

– Persze, hogy van munkám – csattant fel a nő –, Anya vagyok.

– Az anyaság nem számít foglalkozásnak, a háztartásbeli a megfelelő szó! – hangsúlyozta az adminisztrátor.

Egészen addig a napig nem is jutott eszembe a történet, amíg egyszer csak ugyanebbe a szituációba nem kerültem a polgármesteri hivatalban. A hivatalnok láthatóan karrierista hölgy volt, kiegyensúlyozott, hatékony és megszállottja az olyan fontosnak hangzó címeknek, mint: *Hivatali vallató* vagy *Városi nyilvántartó*.

– Mi a foglalkozása? – kérdezte.

Mi késztetett arra, hogy a következőket válaszoljam, nem tudom. Csak úgy kibuktak belőlem a szavak. – Tudományos munkatárs vagyok a gyermekfejlődés és emberi kapcsolatok területén. – A hivatalnok megdermedt, a golyóstoll megállt a kezében, és úgy nézett rám, mint aki rosszul hall. Megismételtem lassan, kihangsúlyozva a fontos szavakat. Majd csodálattal néztem, amint a kijelentésemet fekete nyomtatott betűkkel a hivatalos nyomtatványra írta.

– Megkérdezhetem – kezdte a tisztviselő érdeklődéssel –, pontosan mit csinál ezen a területen?

Hűvösen, minden izgatottság nélkül hallottam a hangom, ahogy válaszoltam.

– Továbbképző kutatómunkát végzek (melyik anya nem?). Laboratóriumban és terepen (általában házban és házon kívül). A főnökömnek dolgozom (az Úrnak elsősorban, aztán az egész családnak), szereztem már négy elismerést (mind lány). Természetesen ez a munka az egyik legelhivatottabb a földön (akar valaki ellentmondani?), gyakran napi 14 órát dolgozom (a 24 közelebb áll a valósághoz). De a munkám több kihívást tartogat, mint a legtöbb átlagos karrier, és az elismerés sokkal kielégítőbb, mint pusztán a pénz.

A hivatalnok egyre növekvő elismeréssel töltötte ki a nyomtatványomat, felállt és személyesen kísért az ajtóhoz. Amint ráhajtottam a kocsifelhajtónkra, csodálatos új karrieremben elmerülve, szaladtak elém a laborasszisztenseim: 13, 7 és 3 évesek.

Az emeletről hallottam a gyermekfejlődési programunk új kísérleti modelljét (egy 6 hónapos kisbabát), amint egy új hangmintát tesztelt. Úgy éreztem, csapást mértem a bürokráciára! Úgy tűntem fel előttük, mint aki sokkal előkelőbb és nélkülözhetetlenebb az emberiség számára, mint 'csak egy másik Anya'.

Anyaság! Micsoda nagyszerű karrier! Különösen, ha egy cím is van az ajtón!

Akkor a Nagymamák *Vezető tudományos munkatársak a gyermekfejlődés és emberi kapcsolatok területén*, és a Dédnagymamák *Ügyvezető tudományos munkatársak?*

Szerintem igen!!! És hiszem, hogy a Nagynénik *Tudományos munkatárs-helyettesek!*

A PANASZKODÁS EGÉSZSÉGTELEN

Jeremiah Burroughs

Az első öt fejezetben a keresztyén boldogságot vizsgáltuk meg különböző nézőpontokból, hogy megértsük, mi is ez pontosan, illetve miért olyan fontos. A könyv második felében arról fogunk tanulni, hogyan éljünk boldog keresztyén életet. Az elégedett ellentéte a megkeseredett, folyton panaszkodó lélek, aki mindennek csak a rossz oldalát látja. Ebben a fejezetben megnézzük, mi a probléma a zúgolódással, illetve megláthatjuk majd azt is, hogy miért bűnös és haszontalan szokás. A 7. fejezetben megnézzük néhány szituációt, amelyben ez különösen ártalmas, a 8. fejezetben pedig számba vesszük azokat a kifogásokat, melyeket gyakran felhozunk vele kapcsolatban. Végül beszélünk arról, hogyan váljunk boldoggá, és hogyan őrizzük meg a boldogságunkat.

A panaszkodás ártalmas először is azért, mert ha egyszer elkezdjük, egyre rosszabbá válik. Az ilyen lélek hasonlít az elfertőződött sebhez. A fertőzött szövetet nem lehet kezelni; ki kell vágni, vagy a betegség az egész testen elterjed. A panaszkodásra való hajlam pedig, ha nem tartjuk kontroll alatt, egész életünket megfertőzi, és mindenre kiterjed.

Miért olyan komoly dolog ez? Azért – és ez a második, amit elmondhatunk róla –, mert a panaszkodás bűn. A Júd 14-16 szerint a zúgolódók az elsők az istentelenek listáján, akik Isten ítéletét vonják magukra. A zúgolódás bűn: Isten meg fogja ítélni mindazokat, akik így cselekszenek. Milyen komoly gondolat ez!

Miért is bűn a panaszkodás? A harmadik, amit elmondhatunk róla az, hogy a zúgolódás nem más, mint az Úr elleni lázadás. Amikor a zsidók a pusztaban vándoroltak, folyamatosan méltatlankodtak. Isten megszabadította őket az egyiptomi rabszolgaságból, de nem voltak boldogok és hálásak ezért túlságosan sokáig. S Isten minden egyes alkalommal úgy kezelte panaszait, mint ami egyenesen Ő ellene szólt (4Móz 14,26-29). A 4Móz 16. fejezetében az emberek Mózes és Áron ellen zúgolódtak, de Isten úgy tekintette ezt, mint ami egyenesen

Ellene irányul, és borzalmas büntetéssel sújtotta az elégedetlenkedőket: a panaszkodás tehát komoly dolog, és kezelni kell, még mielőtt másokat is megfertőz.

Negyedszer, Isten gyermekeiként azért komoly bűn számunkra a panaszkodás, mert ellentmondásban áll mindazzal, amit Isten a megtérésünkkel értünk. Hiszen megláttatta velünk bűnünket, és képessé tett bennünket arra, hogy beismerjük bűnösségünket; hogyan tehetnek minket ennél jelentéktelenebb dolgok boldogtalanná? Hiszen megismertette velünk Krisztus csodálatos szeretetét; hajlandóságát arra, hogy elhagyja Atyját és a Menny dicsőségét; hosszútűrését, amivel elviselte az emberi lét korlátozottságát; alázatos oda-szánását, tökéletes életét és büntelen halálát. Elfel-leldhetjük mindezt arra panaszkodva, hogy Isten nem elég jó hozzánk? Megszabadított bennünket attól, hogy materiális dolgokra legyen szükségünk a boldogsághoz: és most mégis ezek miatt fogunk panaszkodni? Krisztus most már Urunk és Királyunk: visszautasítanánk a vezetését azáltal, hogy panaszkodunk Ellene? Isten arra hívott el, hogy alá vessük magunkat akaratának: ha most zúgolódunk, az azt feltételezi, hogy sosem tettük igazán, vagy azt, hogy talán nem is vagyunk keresztyének. Ha azonban emlékezünk mindarra, amit Isten értünk tett, szeretetére, megbocsátására, az új élet ajándékára, ha észben tartjuk, hogy arra szült újjá bennünket, hogy ezeknek az ajándékoknak a fényében élhessünk életünk utolsó napjáig, nem fogunk panaszkodni, hanem alávetjük magunkat Jézus Krisztusnak, mint Urunknak, Királyunknak és Megváltónknak.

Az ötödik ok, ami miatt a panaszkodás helytelen, hogy Isten keresztyénekkal szemben támasztott elvárásainak mércéje alá esik. Isten az Atyánk: ha panaszkodunk, annak adunk hangot, hogy nem hiszünk abban, hogy Ő képes és hajlandó gondoskodni rólunk úgy, hogy mindez a leginkább a javunkat szolgálja. Krisztus a Vőlegényünk: ha panaszkod-

dunk, azt fejezzük ki, hogy nem bízunk szeretetében. A Szentlélek a Segítőnk: ha panaszkodunk, azt mutatjuk, hogy nem hiszünk abban, hogy tud és akar segíteni rajtunk.

Nézzük meg jobban mik Isten elvárásai a keresztyénekkel szemben! Az Úr nagy megtiszteltetésben részesített, az ég és a föld uraivá tett bennünket, közelebb vont Magához, mint akár az angyalokat, egyesített bennünket Krisztussal; keresztyénként igen nagy privilégiumok birtokosai vagyunk. Isten mindezt azonban céllal tette: életeinken keresztül akarja megmutatni hatalmát. Így pedig joga van ahhoz, hogy azoktól, akiket ilyen nagy megtiszteltetésben részesített, elvárja, hogy ne panaszkodjanak.

Isten gyermekeiként azért komoly bűn a panaszkodás, mert ellentmondásban áll mindazzal, amit Isten a megtérésünkkel tett értünk. Ha megismertette velünk Krisztus csodálatos szeretét, hogyan tehetnek ennél jelentéktelenebb dolgok hálátlanná?

Isten nem csak Megváltónk, Atyánk is. Az apák pedig szeretik jó tulajdonságaikat felfedezni a gyermekeikben, és Isten is szereti Szentlelkének munkáját a gyermekeiben látni. Különösképpen pedig azt szereti, ha mindinkább a Fiú Jézus Krisztus képére formálódunk, Aki sokat szenvedett, mégsem panaszkodott soha, hanem így imádkozott „mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied”. Istennek joga van elvárni, hogy gyermekei ne panaszkodjanak.

Ha azt állítjuk, hogy Isten többet jelent számunkra, mint bármi más ezen a világon, be is kell bizonyítanunk életünkkel. Jobb nem keresztyénnek vallani magunkat, mint viselkedésünkben következtelennek lenni. Istennek joga van elvárni, hogy azok, akik ennek nevezik magukat, tartsák is ezt a mércét.

Isten a keresztyéneknek hitet is adott, s így tudhatjuk, hogy mindazok, amiket megígért, jog szerint

a mieink. Az Ige azt mondja, az igaz ember „hitből él”. Ez azonban nem azt jelenti, hogy elvárhatjuk: minden problémamentes legyen körülöttünk. Ha ez igaz volna, nem lenne szükség hitre. Azt jelenti tehát, hogy örvendezve elfogadhatjuk Isten akaratát, mert tudjuk, hogy nagyon sok jó dologra adott ígéretet; és Neki joga van elvárni, hogy azok, akiket arra tanított, higgyenek ígéreteiben, ne zúgolódjanak Ellene.

Röviden tehát Isten elvárja tőlünk, hogy hoszszútűrők legyünk a próbák alatt, és örvendezzük a nehéz helyzetek idején. Kegyelmeiből pedig sokan már eljutottak idáig: néhányukról a Zsid 11. fejezetében olvashatunk; egyszerű emberekről, akik Istenre támaszkodtak, hogy támogassa őket a harcban. Másoknak sikerült; nekünk is menni fog!

De térjünk vissza a panaszkodás témájához! A hatodik dolog, amit meg kell jegyeznünk, hogy a zúgolódás lehetetlenné teszi imáinkat. Nem mondhatjuk azt, „legyen meg a Te akaratod”, arra várva, hogy a miénk teljesüljön. Nem mondhatjuk azt, „add meg nekünk mindennapi kenyerünk”, ha közben luxuscikkeket várunk el. Az imádság pusztá ténye azt jelenti, hogy tudomásul vesszük, hogy mindenünk, amink van, Istentől kapott ingyen ajándék. Ha panaszkodni fogunk amiatt, amit Isten ad, akár abba is hagyhatjuk az imádságot.

Hetedszer, a zúgolódás csak szomorúságot okoz. Elvesztegetett idő: elménk annyira betöltekezik a panaszainkkal, hogy elfelejtkezünk a mi Urunkról és az Igéről gondolkodni.

Haszontalanokká tesz bennünket Isten szolgálatára: egy boldog egyén vigasztalást nyújthat a szenvedőknek a szükség idején, de a folytonos panaszkodónak nincs mit adnia. A zúgolódás az első lépés, hogy elforduljunk Atyánktól, és Jónáshoz hasonlóan ellenszegülünk akaratának ahelyett, hogy annak alávetnénk magunkat. S ami a legrosszabb, a panaszkodás hálátlanná tesz, a hálátlanságot pedig a Biblia egyenesen bűnnek nevezi. A zúgolódó keresztyének nem tudnak hálásak lenni azért a sok ajándékért, amijük van; azt állítják ehelyett, hogy nagyobb dolgokra van szükségük, hogy Istent jobban dicsőíthessék, miközben egyáltalán nem örülnek annak, amivel már rendelkeznek. Éppúgy lehetünk háládatlanok a lelki ajándékokra nézve, mint az anyagi áldásokra. De Isten azt várja tőlünk, hogy hálásak legyünk, és dicsőítsük Őt mindazzal, amit nekünk adott. Luther azt mondta „Isten Lelkének

módszere, hogy kevesebbet gondolkodunk a gonosz dolgokon, és többet a jó dolgokon; hogy ha egy kereszt jön, lássuk kicsinek, s ha egy áldás jön, lássuk nagynak”. Ha egy próba ér bennünket, meg kell köszönnünk, hogy nem olyan nehéz, mint amilyen lehetne. A Szentlélek arra tanít bennünket, hogyan lássuk nagynak áldásainkat és aprónak problémáinkat. Sátán ennek pont az ellenkezőjét teszi: nézzük csak meg a zsidókat a pusztában! Azt mondták Mózesnek, „Avagy kevesled-é azt, hogy felhozál minket a tejjel és mézzel folyó földről, hogy megölj minket a pusztában; hanem még uralkodni is akarsz rajtunk?” (4Móz 16,13). A panaszkodás lelke olyan mértékig elhatalmasodott rajtuk, hogy kezdtek elferdíteni a valóságot! Egyiptom, a rabszolgaság földje, ahol erőszakkal dolgoztatták, bántalmazták őket és legyilkolták gyermekeiket, nem a tejjel és mézzel folyó föld volt; Mózes vezetését megkérdőjelezték, és motivációját félremagyarázták. Keresztyénként mi is viselkedhetünk így: amikor problémákkal kell szembenéznünk; hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy előtte boldogabbak voltunk; ez a gondolat pedig még boldogtalanabbá tesz bennünket.

Így tehát hozzáadódik a listához a nyolcadik dolog is: a panaszkodás, mivel csak még boldogtalanabbá tesz bennünket, nem csak hogy bűn, de ostobaság is. Mi értelme van olyasvalami miatt zúgolódni, ami nem a miénk? Talán megkönnyíti, hogy élvezzük azokat a dolgokat, amik a mieink? Talán a gyermek, aki eldobja a kenyeret, mert nincs sütemény, igazolhatja az éhségét? A panaszkodás haszontalan: „kicsoda közületek – mondja az Úr Jézus – a ki aggodalmaskodásával megnövelheti termetét egy arasszal?” (Mt 6,27) A válasz természetesen az, hogy senki. Az ember betegre aggódhatja magát, de a panaszkodás mit sem segít rajtunk. Isten visszatartat egy-egy áldást addig, amíg megfelelő állapotot nem érünk el, hogy nekünk adhassa. Ha pedig Isten nagylelkűen megajándékoz valamivel, megtörténhet az is, hogy lelkünkben már annyira megkeseredtünk, hogy nem tudjuk megfelelően értékelni kegyelmét és jóságát. A panaszkodás ostoba dolog, mert mindent csak rosszabbá tesz. Az elégedetlenkedő keresztyének büszke keresztyének, akik nem hajlandóak alávetni magukat Isten akaratának. Olyanok, mint a tengerészek, akik a

vihar miatt sopánkodnak ahelyett, hogy előkészítenék hajójukat arra az esetre, amikor majd viharba kerülnek. Az okos tengerészek meghajolnak a vihar hatalma előtt, és leengedik a vitorlát.

Még két fontos dolgot kell megemlítenünk a panaszkodással kapcsolatban. Az egyik, hogy ezzel Istent haragra ingereljük. Tudjuk jól, hogy haragudott, amikor a zsidók panaszkodtak; s ugyanígy haragszik, amikor mi panaszkodunk. A zsidókat az Úr megbüntette zúgolódásuk miatt, s nekünk is óvatosnak kell lennünk, hogy bajunkat ne tetézzük Isten büntetésével. A nyughatatlan és elégedetlen lélek Sátáné. Ő volt az első aki fellázadt, az első aki panaszkodott, az első akit Isten megátkozott. Minden lázadást átok

A Mennyei Atyánk szereti a jó tulajdonságokat felfedezni a gyermekeiben. Különösképpen pedig azt szereti, ha mindinkább a Fiú Jézus Krisztus képére formálódunk.

Krisztus bár sokat szenvedett, mégsem panaszkodott soha, hanem így imádkozott: „mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a Tied.”

kísér, és keresztyénekként nagyon komolyan kell vennünk, amit a Biblia erről mond.

Végül pedig meg kell jegyeznünk, hogy Isten megvonhatja gondoskodását és védelmét azoktól, akik zúgolódnak Ellene. Az elégedetlen munkavállalót elbocsáthatják, hogy nézzen más munka után; és Isten elengedi az Övéit, hogy nézzenek más mester után, ha nem tetszik nekik, ahogyan Ő bánik velük. Ez történhet azért, mert fegyelmezni akar, vagy meg akar tanítani, hogy bízzunk Benne; de azért is, mert valójában sosem voltunk keresztyének.

A panaszkodás ártalmas: az első lépés egy csúszós lejtőn lefelé. Sokan a zsidók közül, akik elégedetlenkedtek a pusztában sosem látták meg az Ígért Földjét.

HÍREK A MISSZIÓS MEZŐKRŐL

Szegedi Anikó

INDIA

India rendkívül változatos ország, mérete Magyarországnak 35-szöröse. Az ország lakossága kb. 1,1 milliárd. Az indiaiak több néptől származnak, és több mint 300 nyelvet (illetve 1600 nyelvjárást) beszélnek. Az ország kultúrája rendkívül gazdag. Nem igazán lehet általánosságban írni róla, mivel annyira sokszínű minden téren. Indiában a legkülönbözőbb dolgok léteznek egyszerre időben és olykor térben is. Egyszerre régi és modern. Felhőkarcolók tornyosulnak a nyomornegyedek fölé, ahol százezrek élnek nyomorúságos körülmények között (vécék, folyóvíz és elektromos áram nélkül). Bollywood több filmet ad ki évente, mint Hollywood, miközben 7 millióan élnek Mumbai (régji nevén Bombay) nyomornegyedeiben. Tudósai és szakemberei elismertek, ugyanakkor az ország lakosságának 35%-a írástudatlan. Indiában több női orvos, sebész, tudós és professzor van, mint az Egyesült Államokban, mégis a nőket általános megvetés övezi (nem ritka, hogy nőket büntetlenül meggyilkolnak). Több mint 60 millió gyermek dolgozik (akár napi 10-12 órát is), és a rabszolgaságnak egy típusa fellelhető még most a 21. sz.-ban is. Míg a válás nagyon ritka, addig gyakran gyermekek lépnek házasságra, a menyasszony életkora sok esetben 8-14 év között van (a világ gyermekházasságainak 40%-ra Indiában kerül sor). Olyan konzervatív ország, hogy ritkán látni kézen fogva sétáló párokat, ám a prostitúció, a gyermekprostitúció, a templomi prostitúció és az AIDS is elterjedtek.

A modern indiai alkotmány 60 évvel ezelőtt hivatalosan eltörölte a kasztrendszert, de az még ma is létezik. 200 millió embert, az érinthetetleneket (a legalsó kasztot) a lakosság jó része még

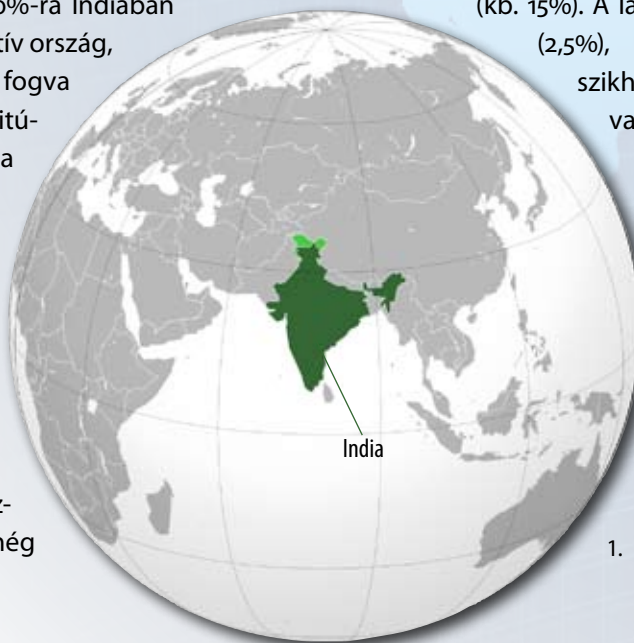
ma sem veszi emberszámba. Megfelelő oktatással fel lehet emelkedni, mégis sok érinthetetlen fiatal kénytelen otthagyni az iskolát diszkrimináció miatt, vagy mert el kell mennie dolgozni, hogy (a sokszor havi 3-4 ezer Ft-ot meg nem haladó bérével) hozzá tudjon járulni szülei és testvérei létfenntartásához. Amíg az internethasználók száma rohamosan nő (jelenleg minden 12. embernek van internet-hozzáférése) és nagy az urbanizáció mértéke, addig a vidék messze elmaradt a fejlődésben, sok ember hal meg olyan betegségekben, amelyeket egyszerű gyógyszerekkel kezelni lehetne, vagy pedig meg lehetne előzni (pl. a maláriát az olcsó szúnyoghálókkal). A vallási türelmetlenség és tolerancia egyszerre van jelen Indiában. A tolerancia mélyen benne él a köztudatban, mindeközben pedig fanatikus vallási csoportok merényleteket hajtanak végre, amelyekben több száz ember veszti életét évente.

A keresztyénség Indiában

India nagyon vallásos és konzervatív ország, sokaban van buzgóság, de a Róm 10,2-ben használt kifejezéssel élve, „nem megismerés szerint”. A lakosság több mint 70%-a hindu, és az iszlám vallást is sokan követik (kb. 15%). A lakosság többi része keresztyén (2,5%), buddhista (1,8%), dzsainista, szikh, zoroasztriánus, párszi, zsidó vagy más vallású.

A hivatalos adatok szerint 25 millióan vallják magukat keresztyénnek Indiában. Teljesen megbízható adataink nincsenek arra nézve, hogy a hívő keresztyének száma mennyi lehet, egyes becslések szerint a 25 millióból kb. 15-20 millióan vannak, de mi-

1. Operation World imanaptár

vel a keresztyének nagy része nominális nagyegyházakhoz tartozik, ezért ez az adat valószínűleg jócskán túloz. Ugyanakkor valószínűsíthetően vannak olyanok is, akik nem vállalják fel nyíltan a keresztyén hitüket (ebben az esetben családi, társadalmi és gazdasági veszteségek érnék őket). Becslések szerint ezen hívők száma elérheti akár a 20 milliót is. Az indiai egyházzól elmondható, hogy egyszerre életerős és növekvő, nominális és hanyatló. A Katolikus Egyház messze a legnépesebb az egyházak közül. Emellett a protestáns kisegyházak túlnyomó többsége karizmatikus. Az egészség és siker evangéliuma² rendkívül elterjedt szerte Indiában, ami eléggé elszomorító: sok keresztyén és lelkipásztor inkább törekszik világi gazdagságra és előmenetelre, mint a szentségre. Van azonban néhány kisebb állam Indiában, amely lakossága túlnyomóan protestáns, főként baptisták és presbiteriánusok (bár a nominális jelleg sajnos itt is jelentkezik).

A keresztyének területi megoszlása nagyon egyenlőtlen az országban: 70% délen él, 25% az északkeleti részen, és mindössze 5% él a legnépesebbnek számító északi és nyugati részeken. Ez azt is tükrözi, hogy mely részek biztonságosabbak a keresztyének számára (Dél-India). A fenyegető légkör főként az északi államokban van, itt kerül sor a legtöbb keresztyének ellen elkövetett erőszakos cselekményre, és itt található az a 7 állam is (Madhya Pradesh, Chhattisgarh, Orissa, Arunachal Pradesh, Rajasthan, Gujarat és Himachal Pradesh), amelyek az ún. áttérés-ellenes törvényekkel rendelkeznek. Ezeket a törvényeket a vallásos szabadság védőbástyáiként álcázzák, mintha azt a célt szolgálnák, hogy az embereket megvédjék attól, hogy erőszak vagy különféle előnyök megszerzése miatt áttérjenek egy másik vallásra. A hindu fanatikusok sokszor arra használják ezeket a törvényeket, hogy hamisan megvádolják a keresztyéneket, igazolják az ellenük elkövetett erőszakos cselekményeiket, vagy hogy eltiltassák őket az evangélium hirdetésétől, esetenként pedig akár arra is, hogy bebörtönöztessék őket. Az áttérés-ellenes törvények a hinduizmust részesítik előnyben más vallásokkal szemben. A hindu fanatikusok egyre nagyobb politikai befolyásra tesznek szert, és az ideológiájuk – ha indai vagy, akkor hindu is vagy – egyre nagyobb mértékben hatja át a médiát és a társadalmat.

2. Azt hirdetik, hogy aki keresztyén, azt Isten automatikusan megáldja gazdagsággal és sikerrel a földi életben, és ha egy keresztyén nem gazdag és sikeres, akkor bizonyára engedetlen Istennek és bűnök vannak az életében.

A keresztyének többsége az érinthetetlenek közül és más alsó kasztokból származik. Az érinthetetlenek nagy számban fordultak el a hinduizmustól más vallások, elsősorban a buddhizmus és a keresztyénség felé, hogy emberi méltóságra tegyenek szert, amely hinduként nem volt osztályrészük. Ezek az áttérések sokszor tömegmozgalmak voltak, ami nem volt valami jó hatással a keresztyénség megítélésére Indiában, de például a dalitok közül sokan valóban elfogadták Krisztust személyes Megváltójukként, és örvendeznek annak, hogy a társadalom számkivetettjeiből Isten gyermekeivé váltak. Ugyanakkor, mivel az alsóbb kasztok nagy számban képviseltetik magukat a keresztyének között, a felsőbb kasztok sokszor teljesen elutasító magatartást tanúsítanak a keresztyénség irányában. Nagyon negatív véleménnyel vannak a keresztyén igehirdetőről: érinthetetlenek, egyszerű emberek, gyávák, a volt

brit gyarmatosítók csatlósai, az indiai kultúra elutasítói és nyugati eszmék terjesztői. A középosztálynak (kb. 250 millió ember) szinte semmilyen kapcsolata nincs a keresztyénséggel.

A keresztyén misszionáriusok, lelkészek és szervezetek száma az elmúlt évszázad során egyre nőtt, de még mindig nagy szükség van további növekedésre. A keresztyéneknek elutasítással és ellenállással kell szembenéznük, mivel sokan úgy tekintenek rájuk, mint akik idegenek India és az indiai kultúra számára. Mégis mindaz a társadalmi munka, amelyet a keresztyének Indiában végeznek, és amely messze felülmúlja kicsiny számukat, hangos bizonyágtétel Krisztus szeretetéről minden ember iránt. Iskolákat, árvaházakat üzemeltetnek a nyomornegyedek lakói és az érinthetetlenek számára, különféle intézeteket tartanak fenn, ahol a vakokról, az értelmi fogyatékosokról, a leprásokról, az özvegyekről és az idősekről gondoskodnak, illetve ételt, gyógyszereket és ruhát osztanak. Egy olyan országban, ahol nagy a nyomor és a szükség, és sok vallás nem fektet túl sok energiát a rászorulóknak megsegítésébe, ez fontos bizonyágtételei lehetőség. Isten áldása is kíséri, mivel „tisza és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban, és szeplő nélkül megtartani magát e világtól.” (Jak 1,27)

Imatémák

- Imádkozunk azért a 205 népcsoportért, amely tízezerénél nagyobb lélekszámú, és az evangéliumról még nem hallott. (Indiában több olyan nép van, akik között nincsenek keresztyének, egyházak vagy munkások, mint a világon bárhol máshol.) Imádkozunk, hogy az Egyház világszerte tegyen azért, hogy ez a helyzet megszűnjön!
- Imádkozunk a felsőbb kasztokért és a középosztályért, hogy Krisztust nagyobb számban fogadják el, lelkipásztorokért, akik megfelelő képzésben részesültek ahhoz, hogy elérhessék ezeket a társadalmi rétegeket. Az alsóbb kasztbeliekért, hogy még nagyobb számban találjanak Krisztusban gazdagságot és emberi méltóságot.
- Imádkozunk a hindu fanatikusok politikai hatalmának megcsorbításáért, hogy Indiában valódi és teljes vallásszabadság lehessen. Azokért a hívőkért, akiknek üldöztetésben van részük. Bátor-

ságért, hogy fel tudják vállalni az evangélium hirdetését a fenyegető légkör ellenére is. Hogy az Úr használja fel ezeket az üldöztetéseket az Egyháza megtisztítására és Igéje terjesztésére.

Néhány közelmúltbeli incidens

Uttar Pradesh Állam – Május 6-án Kanpurban a *Bajrang Dal* hindu nacionalista szervezethez tartozó fanatikusok megzavartak egy istentiszteletet, és bántalmazták a lelkipásztort. Az *Indiai Evangéliumi Szövetség (EFI)* jelentése szerint kb. 40 hindu fanatikus azzal vádolta meg a keresztyéneket, hogy erőszakkal próbálnak meg téríteni, és szóban megfenyegették Dalayu Sonam lelkipásztort, mielőtt kivonszolták az utcára. A feleségét azzal vádolták, hogy bordélyházat működtet az egyház épületében, és fenyegetőztek, hogy megölik az egyéves gyermeküket. A támadásra a média jelenlétében került sor, jelentette az *EFI*.

Madhya Pradesh Állam – Május 2-án kb. 60 hindu fanatikus a *Bajrang Dal* szervezettől félbeszakított egy istentiszteletet Mandlában, mivel a rendőrségen a lelkész ellen feljelentést tettek erőszakos térítésért. A fanatikusok kirángatták az utcára és megfenyegették, hogy megölik, amennyiben továbbra is tart istentiszteleteket azon a helyen. Egyháztagok siettek a segítségére. Közben a rendőrség is megérkezett, és bevitte a lelkészt egy háromórás vattatásra. A hindu nacionalisták összegyűltek a rendőrség épülete előtt, és azt kiabálták, hogy megtisztítják a keresztyénektől a környéket. A rendőrség kényszerítette a lelkészt egy nyilatkozat aláírására miszerint többet nem tart istentiszteleteket és imaórákat, és nem látogat gyülekezeti tagokat az otthonukban. Keresztyén vezetők kérték a hivatalnokokat, hogy tegyenek lépéseket a támadók ellen.

Karnataka Állam – A Hunsor városi rendőrség négy keresztyént tartóztatott le május 1-jén áttérésre buzdítás vádjával, mintha a vallási áttérés vagy a hit kifejezése illegális lenne Indiában. Traktátusokat osztogattak, amikor egy 30 fős hindu csoport (a *Vishwa Hindu Parishad* és a *Bajrang Dal* szervezetektől) emiatt kihívta a rendőrséget, és letartóztatták őket. A vattatás után a keresztyéneket 'vallásos érzések megsértésével' vádolták. A három férfit KR Nagar, a nő pedig Mysore börtönébe küldték. Keresztyén szervezetek közbenjárására mind a négyüket elengedték óvadék ellenében május 3-án.

Gyülekezeteink elérhetősége és alkalmaink

MAGYARORSZÁG

BALATONALMÁDI

Kapcsolat
Bagoly Gyula
Endre u. 11,
tel: 06-30-2698643

Alkalmak
szerda: 17:30 – FB
szombat: 19:00 – IB
vasárnap: 10:30 – IT,
16:00 – FB

BUDAPEST

Kapcsolat
Szabó Péter András
Rákóczi út 78.,
tel: 06-20-5467154

Alkalmak
szerda: 18:00 – FB
vasárnap: 10:30 – IT,
14:00 – FO

KAPOSSZERDAHELY

Kapcsolat
Bencs Miklós
Kossuth u. 13,
tel: 06-70-3285471

Alkalmak
csütörtök: 18:00 – FB
vasárnap: 11:00 – IT,
16:00 – IT

MISKOLC

Kapcsolat
Szőke Imre
Kartács u. 1.,
tel: 06-46-412558

Alkalmak
csütörtök: 17:00 – FB
szombat: 15:00 – KT
vasárnap: 9:45 – GYA
10:30 – IT

ERDÉLY

BRASSÓ

Kapcsolat
Simon Szabolcs
tel: 0744-307-550

Alkalmak
vasárnap: 12:00 – IT

CSÍKSZEREDA

Kapcsolat
Tamás Sándor
tel: 0723-332-053

Alkalmak
csütörtök: 19:00 – FB
vasárnap: 10:00 – IT

ERDŐSZENTGYÖRGY

Kapcsolat
László Lehel
Petőfi S. u. 104.,
tel: 0723-630-793

Alkalmak
szerda: 17:00 – FB
csütörtök: 17:00 – NB
vasárnap: 10:00 – IT,
11:30 – GYA, 17:00 – FB

KÉZDIVÁSÁRHELY

Kapcsolat
Tamás Sándor, 0723-332-053

Alkalmak
csütörtök: 14:00 – FB

DEBRECEN

Kapcsolat
Sikó Mihály
Dobozi u. 5, fsz. 5.,
tel: 06-20-5232147

Alkalmak
péntek: 17:00 – FB
vasárnap: 10:30 – IT

KOLOZSVÁR

Kapcsolat
Szász Attila
Str. Otetului 18A,
tel: 0364-109-567

Alkalmak
péntek: 18:00 – EV
vasárnap: 10:00 – IT,
18:00 – FB

MAROSVÁSÁRHELY

Kapcsolat
Molnár Sándor
Str. Jiului 7.,
tel: 0265-267-166

Alkalmak
csütörtök: 17:00 – NIM,
18:00 – FB
péntek: 15:00 – GYA
vasárnap: 9:30 – KIT,
11:00 – IT, 17:00 – FB

PARAJD

Kapcsolat
Pál Tamás, 0740-451-426

Alkalmak
kedd: 17:00 – FB

PETROZSÉNY

Kapcsolat
Zólya Csaba, 0723-395-260

Alkalmak
csütörtök: 14:00 – FB

RAVA

Kapcsolat
László Lehel, 0723-630-793

Alkalmak
vasárnap: 14:00 – IT

SEPSISZENTGYÖRGY

Kapcsolat
Simon Szabolcs
Máliik József u. 6.
tel: 0744-307-550

Alkalmak
szerda: 18:00 – FB
vasárnap: 10:00 – IT,
15:00 – GYA

SZAMOSÚJVÁR

Kapcsolat
Szász Attila, 0364-109-567

Alkalmak
szombat: 19:00 – FB,
vasárnap: 14:00 – IT

BARKASZÓ

Kapcsolat
Gál István
tel: 380-99-5576333

Alkalmak
hétfő: 18:00 – FB
péntek: 16:30 – IB,
18:00 – HIT
vasárnap: 13:00 – IT

ZÁPSZONY

Kapcsolat
Gál István
tel: 380-99-5576333

Alkalmak
vas.: 14:00 – IT (kéthetente)

SZÉKELYUDVARHELY

Kapcsolat
Curcubet Gábor
Szent Imre u. 55A,
tel: 0726-265-566

Alkalmak
szerda: 19:00 – FB
péntek: 19:00 – FO
vasárnap: 10:00 – IT,
11:00 – HIT, 18:00 – FB

SZOVÁTA

Kapcsolat
Kovács Ferenc
Str. Cimpul Sarat 74 B,
tel: 0722-573-019

Alkalmak
csütörtök: 17:00 – FB
vasárnap: 10:00 – IT,
15:00 – GYA, 17:00 – FB

VULKÁN

Kapcsolat
Zólya Csaba
Str. Carpati 2,
tel: 0723-395-260

Alkalmak
szerda: 17:00 – FB
vasárnap: 10:00 – IT,
15:00 – GYA, 17:00 – FB

KÁRPÁTALJA

BEREGSZÁSZ

Kapcsolat
Lőrinc Bertalan
Bogdan Hmelynickij 52.
tel: 380-99-4562471

Alkalmak
szerda: 18:00 – FB
vasárnap: 10:00 – IT

IZSNYÉTE

Kapcsolat
Lőrinc Bertalan
tel: 380-99-4562471

Alkalmak
kedd: 19:00 – IB
péntek: 19:00 – FB
vasárnap: 12:30 – GYA,
14:00 – IT

GÁT

Kapcsolat
Lőrinc Bertalan
tel: 380-99-4562471

Alkalmak
vasárnap: 16:00 – IT

BÚCSÚ

Kapcsolat
Demeter Géza
tel: 380-66-2679077

Alkalmak
csütörtök: 16:00 – GYA

RAFAJNA

Kapcsolat
Demeter Géza
tel: 380-66-2679077

Rövidítések

EV – evangélikázció
FB – felnőtt biblióra
FO – fórumbeszélgetés
GYA – gyerekalkalom
HIT – hitvallás-tanulmányozás
IB – ifjúsági biblióra
IT – istentisztelet
KIT – kórházi istentisztelet
KT – kateoktatás
NB – női biblióra

GYÜLEKEZETEINK

GONDVISELŐ JÓ ATYÁM VAGY

Gondviselő jó Atyám vagy
Ó, én édes Istenem!
Látom én, hogy minden elhagy
E világon csak Te nem,
Hozzád vágyom, benned élek,
Üdvöt mástól nem remélek.

Mint az alélt bús virágra
Megújító harmatot;
Vérző szívem fájdalomra
Csak te hintesz balzsamot,
Könnyű sorsom terhe rajtam,
Ha imára nyílik ajkam.

Rám-rám derült ismeretlen
Utamon egy kis öröm:
Azt is a te végzetetlen
Jóságodnak köszönöm,
Hálakönnyem tündöklése
A te neved hirdetése.

Gyenge vagyok, lankadoznak
Buzgóságom szárnyai,
Bármily híven vágyakoznak
Színed elé szállani,
Ó, adj erőt, hogy míg élek,
egyedül csak Néked éljek!

Ó, add, hogyha majd bevégzem
E múlandó életet,
Lelkem tisztán és egészen
egyesüljön Teveled:
El ne vonjon semmi többé,
Tied legyek mindörökké!

Lévay József

